

БИЛАНС НА УСПЕХ
(ИЗВЕШТАЈ ЗА ДОБИВКА ИЛИ ЗАГУБА)
за периодот од 01.01 до 31.12.2014

(во денари)

Ред. Број	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП	Број на белешка	Износ	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
1.	I. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (202+203+206)	201		11.144.508.986	12.623.217.991
2.	Приходи од продажба	202	13	11.022.222.496	12.406.117.680
3.	Останати приходи	203	14	122.286.490	217.100.311
4.	Промена на вредноста на залихите на готовите производи и недовршеното производство	xxx			
4.a.	Залихи на готовите производи и недовршеното производство на почетокот на годината	204			
4.б.	Залихи на готовите производи и недовршеното производство на крајот на годината	205			
5.	Капитализирано сопствено производство и услуги	206			
6.	II. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (208+209+210+211+212+213+218+219+220+221+222)	207		8.913.654.373	10.047.551.771
7.	Трошоци за сировини и други материјали	208		287.684.823	342.569.533
8.	Набавна вредност на продадени стоки	209		1.542.491.542	1.402.223.659
9.	Набавна вредност на продадени материјали, резервни делови, ситен инвентар, амбалажа и автогуми	210			
10.	Услуги со карактер на материјални трошоци	211	15	2.176.290.551	2.688.490.604
11.	Останати трошоци од работењето	212	15	1.201.148.108	1.237.622.437
12.	Трошоци за вработени (214+215+216+217)	213		1.214.273.030	1.814.767.417
12.a.	Плати и надоместоци на плата (нето)	214		710.608.982	806.110.791
12.б.	Трошоци за даноци на плати и надоместоци на плати	215		65.835.698	74.554.773
12.в.	Придонеси од задолжително социјално осигурување	216		269.945.288	319.075.318
12.г.	Останати трошоци за вработените	217		167.883.062	615.026.535
13.	Амортизација на материјалните и нематеријалните средства	218		2.383.989.809	2.349.335.379
14.	Вредносно усогласување (обезвреднување) на нетековни средства	219			
15.	Вредносно усогласување (обезвреднување) на тековни средства	220	15	55.962.591	65.680.339
16.	Резевирања за ризици и трошоци	221		21.719.421	35.963.960
17.	Останати расходи од работењето	222	15	30.094.498	110.898.443
18.	III. ФИНАНСИСКИ ПРИХОДИ (224+229+230+231+232+233)	223		79.635.103	141.247.831
19.	Финансиски приходи од односи со поврзани друштва (225+226+227+228)	224			
19.a.	Приходи од вложувања во поврзани друштва	225			
19.б.	Приходи по основ на камати од работење со поврзани друштва	226			
19.в.	Приходи по основ на курсни разлики од работење со поврзани друштва	227			
19.г.	Останати финансиски приходи од работење со поврзани друштва	228			
20.	Приходи од вложувања во неповрзани друштва	229		130.958	1.640.182
21.	Приходи по основ на камати од работење со неповрзани друштва	230		70.607.316	139.607.649
22.	Приходи по основ на курсни разлики од работење со неповрзани друштва	231		8.103.076	
23.	Нереализирани добивки (приходи) од финансиски средства	232		793.753	
24.	Останати финансиски приходи	233			
25.	IV. ФИНАНСИСКИ РАСХОДИ (235+239+240+241+242+243)	234		133.543.643	67.912.713
26.	Финансиски расходи од односи со поврзани друштва (236+237+238)	235			
26.a.	Расходи по основ на камати од работење со поврзани друштва	236			
26.б.	Расходи по основ на курсни разлики од работење со поврзани друштва	237			
26.в.	Останати финансиски расходи од работење со поврзани друштва	238			
27.	Расходи по основ на камати од работење со неповрзани друштва	239		118.080.006	60.180.332
28.	Расходи по основ на курсни разлики од работење со неповрзани друштва	240			659.116
29.	Нереализирани загуби (расходи) од финансиски средства	241			7.073.265
30.	Вредносно усогласување на финансиски средства и вложувања	242			
31.	Останати финансиски расходи	243		15.463.637	
32.	Удел во добивката на придружените друштва	244			
33.	Удел во загубата на придружените друштва	245			
34.	Добивка од редовно работење (201+223+244) - (204+205+207+234+245)	246		2.176.946.073	2.649.001.338
35.	Загуба од редовното работење (204+205+207+234+245) - (201+223+244)	247			
36.	Нето добивка од прекинато работење	248			
37.	Нето загуба од прекинато работење	249			
38.	Добивка пред оданочување (246+248) или (246-249)	250		2.176.946.073	2.649.001.338
39.	Загуба пред оданочување (247+249) или (247-248)	251			
40.	Данок на добивка	252		754.264.764	87.262.004
41.	Одложени даночни приходи	253			
42.	Одложени даночни расходи	254			
43.	НЕТО ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА (250-252+253-254)	255		1.422.681.309	2.561.739.334
44.	НЕТО ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА (251+252-253+254)	256			
45.	Просечен број на вработени врз основа на часови на работа во пресметковниот период (во апсолутен износ)	257		1.379	1.534
46.	Број на месеци на работење (во апсолутен износ)	258		12	12
47.	ДОБИВКА/ЗАГУБА ЗА ПЕРИОДОТ	259		1.422.681.309	2.561.739.334
47.a.	Добивка која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво	260		806.186.102	1.451.652.338
47.б.	Добивка која им припаѓа на неконтролираното учество	261		616.495.207	1.110.086.996
47.в.	Загуба која се однесува на имателите на акции на матичното друштво	262			
47.г.	Загуба која им припаѓа на неконтролираното учество	263			
48.	ЗАРАБОТУВАЧКА ПО АКЦИЈА	264		16	27
48.a.	Вкупна основна заработувачка по акција	265		16	27
48.б.	Вкупна разводнета заработувачка по акција	266			
48.в.	Основна заработувачка по акција по прекинато работење	267			
48.г.	Разводнета заработувачка по акција по прекинато работење	268			

ИЗВЕШТАЈ ЗА ОСТАНАТА СЕОПФАТНА ДОБИВКА
за периодот од 01.01 до 31.12 2014

(во денари)

Ред. Број	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП	Број на белешка	Износ	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
1.	Добивка за годината	269		1.422.681.309	2.561.739.334
2.	Загуба за годината	270			
3.	Останата сеопфатна добивка (273+275+277+279+281+283) - (274+276+278+280+282+284)	271			
4.	Останата сеопфатна загуба (274+276+278+280+282+284) - (273+275+277+279+281+283)	272			
5.	Добивки кои произлегуваат од преведување од странско работење	273			
6.	Загуби кои произлегуваат од преведување од странско работење	274			
7.	Добивки од повторно мерење на финансиски средства расположливи за продажба	275			
8.	Загуби од повторно мерење на финансиски средства расположливи за продажба	276			
9.	Ефективен дел од добивки од хеџинг инструменти за хеџирање на парични текови	277			
10.	Ефективен дел од загуби од хеџинг инструменти за хеџирање на парични текови	278			
11.	Промени на ревалоризациските резерви за нетековни средства (+)	279			
12.	Промени на ревалоризациските резерви за нетековни средства (-)	280			
13.	Актuarsки добивки на дефинирани планови за користи на вработените	281			
14.	Актuarsки загуби на дефинирани планови за користи на вработените	282			
15.	Удел во останата сеопфатна добивка на придружени друштва (само за потреби на консолидација)	283			
16.	Удел во останата сеопфатна загуба на придружени друштва (само за потреби на консолидација)	284			
17.	Данок на добивка на компоненти на останата сеопфатна добивка	285			
18.	Нето останата сеопфатна добивка (271-285)	286		1.422.681.309	2.561.739.334
19.	Нето останата сеопфатна загуба (285-271) или (272+285)	287			
20.	Вкупна сеопфатна добивка за годината (269+286) или (286-270)	288		1.422.681.309	2.561.739.334
20.а.	Сеопфатна добивка која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво	289		806.186.102	1.451.652.338
20.б.	Сеопфатна добивка која припаѓа на неконтролираното учество	290		616.495.207	1.110.086.996
21.	Вкупна сеопфатна загуба за годината (270+287) или (270-286) или (287-269)	291			
21.а.	Сеопфатна загуба која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво	292			
21.б.	Сеопфатна загуба која припаѓа на неконтролираното учество	293			

БИЛАНС НА СОСТОЈБА
(ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА)
на ден 31 декември 2014

(во денари)

Ред. Број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	Износ	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	АКТИВА:				
1.	A. НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА (002+009+020+021+031)	001		14.226.936.656	15.005.748.954
2.	I. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (003+004+005+006+007+008)	002		2.310.197.434	2.318.573.505
3.	Издатоци за развој	003			
4.	Концесии, патенти, лиценци, заштитни знаци и слични права	004	7	2.310.197.434	2.318.573.505
5.	Гудвил	005			
6.	Аванси за набавка на нематеријални средства	006			
7.	Нематеријални средства во подготовка	007			
8.	Останати нематеријални средства	008			
9.	II. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (010+013+014+015+016+017+018+019)	009		11.508.191.703	12.289.124.407
10.	Недвижности (011+012)	010		3.859.109.920	4.167.812.782
10.a.	Земјиште	011	8	27.815.977	25.260.364
10.б.	Градежни објекти	012	8	3.831.293.943	4.142.552.418
11.	Постројки и опрема	013	8	5.360.956.808	5.267.650.405
12.	Транспортни средства	014	8	213.890.940	232.669.267
13.	Алат, погонски и канцелариски инвентар и мебел	015	8	876.562.605	943.404.295
14.	Биолошки средства	016			
15.	Аванси за набавка на материјални средства	017		2.811.415	2.810.673
16.	Материјални средства во подготовка	018	8	1.194.860.015	1.674.776.985
17.	Останати материјални средства	019			
18.	III. ВОЖУВАЊЕ ВО НЕДВИЖНОСТИ	020			
19.	IV. ДОЛГОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА (022+023+024+025+026+030)	021		128.529.519	132.863.497
20.	Вложување во подружници	022			
21.	Вложувања во придружени друштва и учества во заеднички вложувања	023			
22.	Побарувања по дадени долгорочни заеми на поврзани друштва	024			
23.	Побарувања по дадени долгорочни заеми	025		83.368.617	88.489.406
24.	Вложувања во долгорочни хартии од вредност (027+028+029)	026		44.548.578	43.761.767
24.a.	Вложувања во хартии од вредност кои се чуваат до доспевање	027			
24.б.	Вложувања во хартии од вредност кои се расположиви за продажба	028			
24.в.	Вложувања во хартии од вредност според објективната вредност преку добивката или загубата	029		44.548.578	43.761.767
25.	Останати долгорочни финансиски средства	030		612.324	612.324
26.	V. ДОЛГОРОЧНИ ПОБАРУВАЊА (032+033+034)	031		280.018.000	265.187.545
27.	Побарувања од поврзани друштва	032			
28.	Побарувања од купувачи	033	9	280.018.000	265.187.545
29.	Останати долгорочни побарувања	034			
30.	VI. ОДЛОЖЕНИ ДАНОЧНИ СРЕДСТВА	035			
31.	Б. ТЕКОВНИ СРЕДСТВА (037+045+052+059)	036		6.213.663.580	6.013.942.391
32.	I. ЗАЛИХИ (038+039+040+041+042+043)	037		444.264.885	412.087.008
33.	Залихи на сировини и материјали	038		97.888.894	121.902.501
34.	Залихи на резервни делови, ситен инвентар, амбалажа и автогуми	039		10.703.606	10.329.029
35.	Залиха на недовршени производи и полупроизводи	040			
36.	Залиха на готови производи	041			
37.	Залиха на трговски стоки	042		335.672.385	279.855.478
38.	Залиха на биолошки средства	043			
39.	II. СРЕДСТВА (ИЛИ ГРУПИ ЗА ОТУГУВАЊЕ) НАМЕНЕТИ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ РАБОТЕЊА	044		145.815.876	12.053.000
40.	III. КРАТКОРОЧНИ ПОБАРУВАЊА (046+047+048+049+050+051)	045		2.900.704.930	2.632.962.637
41.	Побарувања од поврзани друштва	046	16	576.787.889	455.318.591
42.	Побарувања од купувачи	047	9	2.220.156.639	2.072.705.582
43.	Побарувања за дадени аванси на добавувачи	048		57.640.514	60.641.493
44.	Побарувања од државата по основ на даноци, придонеси, царина, акцизи и за останати давачки кон државата (претплати)	049		11.672.375	10.638.952
45.	Побарувања од вработени	050		25.549.288	26.469.497
46.	Останати краткорочни побарувања	051		8.898.225	7.188.522
47.	IV. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА (053+056+057+058)	052		1.418.676.167	1.565.249.498
48.	Вложувања во хартии од вредност (054+055)	053			
48.a.	Вложувања кои се чуваат до доспевања	054			
48.б.	Вложувања според објективната вредност преку добивката или загубата	055			
49.	Побарувања по дадени заеми на поврзани друштва	056			
50.	Побарувања по дадени заеми	057			
51.	Останати краткорочни финансиски средства	058		1.418.676.167	1.565.249.498
52.	V. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ (060+061)	059		1.450.017.598	1.403.643.248
52.a.	Парични средства	060	10	295.931.109	369.455.059
52.б.	Парични еквиваленти	061		1.154.086.489	1.034.188.189
53.	VI. ПЛАТЕНИ ТРОШОЦИ ЗА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ И ПРЕСМЕТАНИ ПРИХОДИ (АВР)	062		531.904.307	527.537.750
54.	ВКУПНА АКТИВА: СРЕДСТВА (001+035+036+044+062)	063		21.118.320.419	21.559.282.095
55.	В. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - АКТИВА	064		52.968.905	49.274.531

БИЛАНС НА СОСТОЈБА
(ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА ГОДИНА)
на ден 31 декември 2014

(во денари)

Ред. Број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	Износ	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	ПАСИВА:				
56.	A. ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ (066+067-068-069+070+071+075-076+077-078)	065		16.082.075.522	17.104.032.438
57.	I. ОСНОВНА ГЛАВНИНА	066	11	9.583.887.733	9.583.887.733
58.	II. ПРЕМИИ НА ЕМИТИРАНИ АКЦИИ	067		540.659.375	540.659.375
59.	III. СОПСТВЕНИ АКЦИИ (-)	068	11	3.738.357.351	3.738.357.351
60.	IV. ЗАПИШАН, НЕУПЛАТЕН КАПИТАЛ (-)	069			
61.	V. РЕВАЛОРИЗАЦИСКА РЕЗЕРВА И РАЗЛИКИ ОД ВРЕДНУВАЊЕ НА КОМПОНЕНТИ НА ОСТАНАТА СЕОПФАТНА ДОБИВКА	070		872.841.754	872.862.987
62.	VI. РЕЗЕРВИ (072+073+074)	071		1.259.824.990	1.259.824.990
63.	Законски резерви	072		1.237.534.034	1.237.534.034
64.	Статутарни резерви	073			
65.	Останати резерви	074		22.290.956	22.290.956
66.	VII. АКУМУЛИРАНА ДОБИВКА	075		6.140.537.712	6.023.415.370
67.	VIII. ПРЕНЕСЕНА ЗАГУБА (-)	076			
68.	IX. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА	077		1.422.681.309	2.561.739.334
69.	X. ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА	078			
70.	XI. ГЛАВНИНА НА СОПСТВЕНИЦИТЕ НА МАТИЧНОТО ДРУШТВО	079			
71.	XII. НЕКОНТРОЛИРАНО УЧЕСТВО	080			
72.	B. ОБВРСКИ (082+085+095)	081		3.188.988.428	2.294.953.752
73.	I. ДОЛГОРОЧНИ РЕЗЕРВИРАЊА ЗА РИЗИЦИ И ТРОШОЦИ (083+084)	082		60.355.605	57.068.367
74.	Резервирања за пензии, отпремнини и слични обврски кон вработените	083		60.355.605	57.068.367
75.	Останати долгорочни резервирања за ризици и трошоци	084			
76.	II. ДОЛГОРОЧНИ ОБВРСКИ (од 086 до 093)	085		416.434.774	502.873.588
77.	Обврски спрема поврзани друштва	086			
78.	Обврски спрема добавувачи	087		416.434.774	502.873.588
79.	Обврски за аванси, депозити и кауции	088			
80.	Обврски по заеми и кредити спрема поврзани друштва	089			
81.	Обврски по заеми и кредити	090			
82.	Обврски по хартии од вредност	091			
83.	Останати финансиски обврски	092			
84.	Останати долгорочни обврски	093			
85.	III. ОДЛОЖЕНИ ДАНОЧНИ ОБВРСКИ	094			
86.	IV. КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ (од 096 до 108)	095		2.712.198.049	1.735.011.797
87.	Обврски спрема поврзани друштва	096	16	574.253.243	257.465.003
88.	Обврски спрема добавувачи	097	12	1.456.087.449	1.038.101.905
89.	Обврски за аванси, депозити и кауции	098		65.987.954	60.156.703
90.	Обврски за даноци и придонеси на плата и на надомести на плата	099		28.008.791	29.614.834
91.	Обврски кон вработени	100		61.681.599	64.615.496
92.	Тековни даночни обврски	101		232.896.534	141.749.457
93.	Краткорочни резервирања за ризици и трошоци	102		252.744.056	117.884.297
94.	Обврски по заеми и кредити спрема поврзани друштва	103			
95.	Обврски по заеми и кредити	104			
96.	Обврски по хартии од вредност	105			
97.	Обврски по основ на учество во резултатот	106		1.991.810	1.882.108
98.	Останати финансиски обврски	107			
99.	Останати краткорочни обврски	108		38.546.613	23.541.994
100.	V. ОДЛОЖЕНО ПЛАЌАЊЕ НА ТРОШОЦИ И ПРИХОДИ НА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ (ПВР)	109		1.847.256.469	2.160.295.905
101.	VI. ОБВРСКИ ПО ОСНОВ НА НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА (ИЛИ ГРУПИ ЗА ОТУГУВАЊЕ) КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ РАБОТЕЊА	110			
102.	ВКУПНА ПАСИВА: ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ И ОБВРСКИ (065+081+094+109+110)	111		21.118.320.419	21.559.282.095
103.	B. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - ПАСИВА	112		52.968.905	49.274.531

Македонски Телеком АД - Скопје

Објаснувачки белешки кон
консолидираната годишна сметка
за годината којашто завршува на
31 декември 2014 година

Белешки кон консолидираната годишна сметка

1. ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ

1.1. За Друштвото

Овие белешки кон консолидираната годишна сметка се однесуваат на групацијата на Македонски Телеком АД - Скопје, која ги вклучува Македонски Телеком АД – Скопје, Т-Мобиле Македонија АД Скопје и фондацијата е-Македонија – Скопје (во понатамошниот текст: „Групацијата“).

Македонски Телеком, АД – Скопје (во понатамошниот текст: „Друштвото“) е акционерско друштво основано и инкорпорирано во Република Македонија, за обезбедување телекомуникациски услуги.

Непосредно матично друштво на Друштвото е АД Каменимост Комуникации Скопје, во сопственост на Маѓар Телеком АД регистрирано во Унгарија. АД Каменимост Комуникации Скопје беше во доброволна ликвидација до крајот на 2013 година, а од јануари 2014 година има променет статус и повеќе не е во процедура за ликвидација. Основно матично друштво е Дојче Телеком АД регистрирано во Сојузна Република Германија.

Акционерската структура на Друштвото на 31 декември 2014 година е прикажана подолу:

Акционери на Македонски Телеком АД – Скопје	Број на акции	%
АД Каменимост Комуникации	48.877.780	51,00
Влада на Република Македонија	33.364.875	34,81
Друштвото (сопствени акции)	9.583.878	10,00
Меѓународна финансиска корпорација (IFC)	1.574.676	1,64
Останати акционери	2.437.572	2,55
	<u>95.838.781</u>	<u>100,00</u>

Подружниците на Друштвото и учеството во сопственоста се прикажани подолу:

	Земја каде е инкорпорирана	Учество во сопственост
Т-Мобиле Македонија АД Скопје	Македонија	100%
Фондација е-Македонија	Македонија	100%

Друштвото е водечка компанија која обезбедува услуги од областа на фиксната телефонија, додека Т-Мобиле Македонија АД (во понатамошниот текст: „Подружницата“) е водечка компанија која обезбедува услуги од областа на мобилната телефонија во Македонија. е-Македонија е фондација, основана за цели на поддршка на примената и развојот на информациона технологија во Македонија.

Во јануари 2014 година Друштвото успешно го заврши проектот за целосна IP трансформација и последниот корисник на јавната комутирана телефонска мрежа (PSTN) беше мигриран на IP Multimedia Subsystem (IMS) платформата. IMS платформата овозможува користење на различни напредни и иновативни услуги во фиксната телефонија.

Од јуни 2013 година, Друштвото е котирано на Македонската берза на хартии од вредност (“Берзата”) на сегментот задолжителната котација и известува кон Берзата, согласно промените во Законот за хартии од вредност во 2013 година. Во согласност со правилата за котација на Берзата, Друштвото има постојани обврски за известување поврзани со деловното работењето и капиталот, значајни промени во финансиската состојба, дивидендниот календар, промена во процентот на акции во посед на јавноста (доколку истиот се намали под 1%) и промени за значителни удели над 5%. Дополнително, Друштвото има посебни обврски за објавување, кои се состојат од различни финансиски информации, вклучувајќи финансиски извештаи (тримесечни, полугодишни и годишни), како и јавен повик за одржување на акционерско собрание (АС), сите измени и дополнување на агендата за АС и објавување на одредени усвоени одлуки од АС. Пред јуни 2013 година, Друштвото известуваше кон Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија како акционерско друштво со посебни обврски за известување.

Регистрирана адреса на Друштвото е ул. Кеј 13 Ноември бр.6, 1000 Скопје, Република Македонија. Просечниот број на вработени на Друштвото и подружницата врз основа на часови на работа во 2014 година беше 1.379 (2013: 1.534).

Структурата на вработените на Групацијата според степен на образование на 31 декември 2014 година е прикажана подолу:

Белешки кон консолидираната годишна сметка

	%
Факултетско образование	49,41
Вишо образование	3,73
Средно образование со 4 години/специјалист	8,86
Средно образование со 4 години	33,02
Средно образование со 3 години	4,76
Основно образование	0,22
	100,00

1.2. Регулаторно опкружување

Телекомуникацискиот сектор во Македонија е регулиран со Законот за електронски комуникации (ЗЕК) кој е донесен во март 2014 година (Службен весник бр. 39 од 28 февруари 2014 година) како примарно законодавство и правилници како секундарно законодавство. На 19 декември 2014 година во Службениот весник на РМ бр. 188 беа донесени измени и дополнувања на ЗЕК.

Најважната измена се однесува на регулирање на цените за меѓународен роаинг. Според истата, Агенцијата за електронски комуникации („Агенцијата“ или „АЕК“) има право со Одлука да ги утврди максималните цени за услуги кои им се нудат на корисниците на роаинг од земјите со кои Република Македонија има склучено договор за намалување на цените на роаинг услугите во јавните мобилни комуникациски мрежи (Босна и Херцеговина, Црна Гора и Србија) на реципрочна основа, кои не можат да бидат поголеми од цените на истите услуги во ЕУ. Во период од 3 години, почнувајќи од 2015 година, цените ќе се намалат до утврдениот максимум.

АЕК донесе одлука на 10 декември 2014 година со која се утврдува вредноста на бодот за пресметка на годишниот надомест за користење на радиофреквенции. Вредноста на бодот изнесува 0,8 евра што споредено со претходната вредност на бодот (1 евро согласно со ЗЕК од Службен весник 13/2005) значи дека сите годишни надоместоци за користење на радиофреквенции ќе бидат намалени за 20%, почнувајќи од 1 јануари 2015 година. Формулите за пресметување на годишните надоместоци за користење на радиофреквенции се дефинирани во Правилникот за начинот на пресметка на годишниот надоместок за користење на радиофреквенции, каде што износите се во бодови, а вредноста на бодот е дефинирана во горенаведената Одлука.

Целокупното секундарно законодавство треба да се измени според новиот ЗЕК до 1 декември 2014 година. Некои од постојните Правилници беа изменети од страна на Агенцијата во врска со:

- регулирање на малопродажната цена;
- утврдување на начинот на пресметка за користење на броеви и фреквенции и годишни надоместоци;
- доделување на броеви и серии на броеви од планот за нумерација и фреквенции;
- план за броеви;
- пренос на броеви;
- општи услови за односи со претплатници;
- изградба на електронска комуникациска мрежа- „вклучувајќи подземно каблирање“;
- Bit-stream пристап, услуги и продажба на Bit-stream услуги;
- услов за користење на E-112 единствениот број за итни повици;
- универзална услуга и функционален широкопојасен пристап;
- интерконекција;
- разврзан пристап до локална јамка;
- пристап до специфични мрежни средства
- безбедност и интегритет на комуникациските мрежи и заштита на податоците;
- параметри за квалитет на услугите за фиксни и мобилни мрежи.

Белешки кон консолидираната годишна сметка

Во април 2012 година, Агенцијата објави општа Регулаторна стратегија за период од 5 години (2012-2016 година). Официјалниот документ е со наслов „Петгодишна регулаторна стратегија на АЕК“. Главните фокуси на стратегијата се: унапредување на регулирањето на големопродажни и малопродажни услуги, воведување на методологија на чисти долгорочни инкрементални трошоци („LRIC“) за фиксните и мобилните говорни услуги, СМС и слично, регулирање на Следната генерација на пристап („NGA“) и Оптика до домот („FTTH“) во согласност со препораката за NGA и рифарминг и распределба на фреквенции за 4G услуги.

Со измените на Правилникот за регулирање на малопродажните цени, Агенцијата ги утврди начинот и постапката за регулирање на малопродажните цени за мрежите за фиксна говорна телефонија и услугите на операторот со значителна пазарна моќ на релевантните малопродажни пазари. Ex-ante регулирањето на малопродажните цени е базирано на методологијата за истиснување на конкуренцијата со цени. Овие активности резултираа со намалување на цените на некои големопродажни и малопродажни услуги на Друштвото. На страната на малопродажбата, стандардната месечна претплата за деловни корисници беше намалена (на еднакво ниво со претплатата за приватни корисници). На страната на големопродажбата имаше промени во надоместоците за интерконекција (завршување и започнување), Разврзан пристап до локална јамка („ULL“), битстрим пристап и изнајмување на линии на големо (WLR).

Друштвото има обврска за цени базирани на трошоци за регулираните големопродажни услуги, користејќи ја методологијата на Долгорочни инкрементални трошоците („LRIC“). Во август 2012 година, Агенцијата ги објави нацрт резултатите од сопствениот развиен LRIC Bottom-up модел за формирање на трошоци за локален битстрим (базиран на трошоци) и за малопродажни и големопродажни изнајмени линии, водови и неискористени оптички влакна и минимален пакет на изнајмени линии (базирани на трошоци). Како резултат на тоа, на 15 јануари 2013 година АЕК донесе одлука за намалување на надоместоците и ја одобри изменетата Референтна понуда за обезбедување на физички пристап и користење на електронската комуникациска инфраструктура и придружни средства (водови и неискористени оптички влакна). Новите надоместоци беа имплементирани од 1 февруари 2013 година. АЕК исто така ги одобри Референтните понуди за WS DLL (големопродажни дигитални изнајмени линии), локален битстрим пристап и минимален пакет на изнајмени линии и имплементирани се новите изменети методологии за пресметка на цените (во зависност од должината). Надоместоците за WS DLL и локален битстрим пристап беа намалени од 1 декември 2012 година, а надоместоците за минимален пакет на изнајмени линии од 1 јануари 2013 година.

Агенцијата ги одобри новите цени за услугите за изнајмување на водови на 18 јануари 2013 година. АЕК ги утврди цените според LRIC методологијата. Одобрените цени се повеќе од двојно намалени во однос на претходните цени утврдени од Друштвото.

На 5 август 2013 година, АЕК го објави својот финален документ за анализи на пазарот за започнување на повици, завршување на повици и транзит на повици на јавната телефонска мрежа на фиксна локација (Пазар 4, Пазар 5 и Пазар 6). Само Друштвото е назначено за оператор со ЗПМ на Пазар 4.

Новите мерки се следните:

- Имплементација на IP (Интернет протокол) IC (интерконекција) најдоцна до 2016 година за оператори на фиксна и мобилна телефонија;
- Преоден период за IP интерконекција за алтернативни оператори на фиксна и мобилна телефонија до 3 години;
- Поднесување на ажурирана MATERIO (Референтна понуда на Друштвото за интерконекција) со опис на IP IC (услуга и надоместоци) и услови најдоцна до 31 октомври 2013 година со содржина најмалку за:
 - IP мрежната структура и информации за IP IC опремата
 - Број и локација на IP точки за интерконекција
 - Протоколи за пренос на глас и IP сигнализација
 - Технички параметри и интерфејс за IP IC
 - Рок за тестирање на IP IC
 - Континуирано ажурирање на MATERIO во цените и сегментите за цени ориентирани според трошоците
- Останатите мерки за Пазар 4 се исти како и претходно (интерконекција и пристап, пристап до специфични мрежни средства, избор на оператор („CS“) и предизбор на оператор („CPS“), транспарентност, недискриминација, посебно сметководство, контрола на цени и сметководство на трошоци).

Белешки кон консолидираната годишна сметка

Во јуни 2013 година, АЕК го најави почетокот на првата анализа на големопродажниот пазар 13 (Пренос на радиодифузни содржини на крајните корисници). IP MATERIO беше доставена за одобрување до Агенцијата во октомври 2013 година на иницијатива на Друштвото, во согласност со заклучокот од анализите на пазарот за поднесување на измени на MATERIO со опис и услови за IP интерконеција. На 27 декември 2013 година, Друштвото доби одлука за одобрување на IP MATERIO. При процесот на одобрување беа направени дополнителни измени (беа вклучени нови цени за интерконеција базирани на „Top down LRIC“ моделот за формирање на трошоци). Има нови цени за завршување на повици во нормални и евтини тарифи. Измените во IP MATERIO стапија во сила на 1 јануари 2014 година. Цените за регионална и локална терминација ќе постојат додека не се исклучи последната Time division multiplexing (TDM) централа.

Финалниот документ за анализа на пазарот за широкопојасни услуги (Пазар 8) беше објавен на 1 август 2014 година. За прв пат Агенцијата наметна регулирање на пристапот до широкопојасни услуги преку оптичка пристапна мрежа. Сите постојни обврски за бакарната мрежа остануваат непроменети. Сите обврски се однесуваат само за Друштвото како оператор со ЗПМ на пазарот за широкопојасни услуги.

Нови регулирани услуги се: Се наложува Битстрим пристап преку Пристап од следната генерација, Виртуелен разврзан локален пристап, Договор за услуги, Гаранција за услуги, (BSA преку NGA, VULA, SLA, SLG), Еквивалент на влезни податоци и дополнителни параметри за ефикасен мониторинг на обезбедувањето на големопродажен пристап (клучни показатели на извршувањето на работата, договори за услуги и гаранции). Нема обврска за ориентираност според трошоците за оптички производи, ќе се имплементираат само тестови за истиснување на конкуренцијата со маржи.

На 30 декември 2014 година, АЕК донесе одлука за назначување на Друштвото за оператор со ЗПМ на Пазар 8 – Пристап до широкопојасни услуги базирани на бакарни парици и широкопојасни услуги кои се целосно или делумно базирани на оптика, вклучувајќи ги и следниве услуги:

- Точка на пристап на IP ниво
- Точка на пристап на Ethernet ниво, Виртуелен разврзан локален пристап (“VULA”)
- Битстрим пристап кој Друштвото го обезбедува за сопствени потреби и кој е делумно или целосно базиран на оптика

Третата анализа на пазарите 9 и 10 (Пренос и терминирани сегменти на изнајмени линии) и пазар 7 (Физички пристап до мрежна инфраструктура) беше завршена во ноември 2014 година. Како резултат на анализата, на пазарите 9 и 10 сегментите за пренос на изнајмени линии беа дерегулирани, а на пазар 7 беа вклучени регулативи за производи на Друштвото базирани на оптика.

На 30 декември 2014 година, АЕК донесе одлука за назначување на Друштвото за оператор со ЗПМ на пазар 9 – Терминирани сегменти на изнајмени линии во географската област на Република Македонија.

Во септември 2014 година се одржа јавна дебата за нацрт документот за втората анализа на релевантниот малопродажен пазар 1 (Пристап до јавни телефонски мрежи на фиксна локација за приватни и деловни корисници). АЕК ќе ги регулира производите на Друштвото базирани на оптика со тестови за истиснување на конкуренцијата со маржи кои веќе се имплементирани за регулирање на производите базирани на бакар. Финалниот документ беше објавен на 7 октомври 2014 година.

На 30 декември 2014 година, АЕК донесе одлука за назначување на Друштвото за оператор со ЗПМ на пазар 1 – Пристап на јавни телефонски мрежи на фиксна локација за приватни и деловни корисници, вклучувајќи ги и сите видови на неутрални мрежни технологии.

На 5 септември 2008 година, Агенцијата за електронски комуникации, по службена должност, достави известување до Друштвото за оние јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги што му биле доделени во согласност со Договорите за концесија. Лиценцата за радиофреквенции кои ги користи Друштвото со пропусен опсег од 25 MHz во опсег од GSM 900, беше исто така издадена во форма регулирана во ЗЕК со период на важност до 5 септември 2018 година, која може да се обновува во период од дополнителни 20 години во согласност со ЗЕК. Како резултат на измените во подзаконските акти, опсегот од 900 MHz беше отворен за UMTS технологија и, врз основа на барање на Друштвото, лиценцата за радиофреквенција беше изменета така што овие фреквенции сега за достапни и за GSM и за UMTS технологија.

По анализата на големопродажниот пазар „Услуги за завршување на повик во јавни мобилни комуникациски мрежи“ Агенцијата во 2007 година донесе одлука со која Друштвото се назначува за оператор со ЗПМ на овој пазар.

Белешки кон консолидираната годишна сметка

Друштвото објави RIO (Референтна понуда за интерконекција) со регулирана терминална такса со важност од 1 август 2008 година. Регулирањето на цените на овој релевантен пазар продолжува со периодична анализа на пазарот и ажурирања на моделите за регулирање на цените од страна на АЕК. Сегашната терминална такса е симетрична за сите 3 мобилни оператори Т-Мобиле, ОНЕ и ВИП Оператор.

Во 2008 година беше објавена одлука за доделување на три 3G лиценци. Важноста на лиценцата е 10 години, односно до 17 декември 2018 година, со можност за продолжување за 20 години во согласност со ЗЕК.

Во 2010 година, Друштвото беше назначена за оператор со ЗПМ на големопродажниот пазар „Пристап и започнување на повици во јавниот мобилен комуникациски пазар“. Врз основа на одлука од Агенцијата, во 2010 година Друштвото објави Референтна понуда за пристап која се состои од следниве регулирани услуги:

- започнување на повици за Мобилен виртуелен мрежен оператор (“МВМО”);
- започнување на повици за национален роаминг оператор;
- започнување на СМС за МВМО;
- започнување на СМС за национален роаминг оператор.

На овој пазар не е спроведена втора рунда на анализи уште од 2010 година и нема МВМО или национален роаминг оператор на дополнителната мрежа. МВМО Албафон хостиран на мрежата на ОНЕ влезе на македонскиот пазар и започна со комерцијално работење во ноември 2013 година.

Во март 2011 година, Агенцијата ја објави финалната анализа на големопродажниот пазар „Завршување на СМС во јавни мобилни комуникациски мрежи“, додека во мај 2011 година сите три мобилни оператори беа назначени за оператори со ЗПМ на овој релевантен пазар. Во јули 2011 година Агенцијата ги одобри Референтните понуди за интерконекција со регулирани цени за завршување на SMS кои се симетрични за сите 3 оператори но остануваат исти како пред регулирањето.

Во октомври 2012 година, Агенцијата побара промени на Референтната понуда за интерконекција на Друштвото во насока на дозволување на завршување на транзитиран сообраќај во мрежата на Друштвото. Оваа интервенција на Агенцијата беше направена во Референтните понуди за интерконекција на сите оператори со цел да се обезбеди поширок простор за транзит на сообраќај.

Со постапка за наддавање која заврши во август 2013 година, целиот опсег од 790 – 862 MHz заедно со недоделениот спектар во опсегот од 1740–1880 – MHz за LTE технологија беше доделен на јавен тендер. Сите 3 македонски мобилни оператори добија LTE одобрение за радио-фреквенциски опсег од 2x10 MHz во опсегот од 800 MHz и 2x15 MHz во опсегот од 1800 MHz. Секое одобрение беше добиено со плаќање на еднократен надомест од 10,3 милиони евра. Одобрението важи 20 години, до 1 декември 2033 година, со опција за продолжување од 20 години во согласност со ЗЕК.

Во 2013 година Агенцијата спроведе втор круг на анализа на големопродажниот пазар за завршување на SMS и во октомври 2013 година отвори јавна расправа за предложените нови регулирани цени - симетрични за сите 3 оператори и 75% пониски од сегашната цена. По завршувањето на јавната дебата, Агенцијата остана на својата позиција за намалување на регулираната големопродажна цена за завршување на SMS за 75% за сите 3 оператори и цената стапи на сила на 1 јануари 2014 година.

Во август 2013 година, Агенцијата го определи Друштвото како оператор со ЗПМ на релевантниот големопродажен пазар „Завршување на повици во јавна телефонска мрежа на фиксна локација“. Врз основа на оваа одлука на Агенцијата, референтната понуда за интерконекција на подржницата беше изменета со вклучување на оваа услуга.

На 5 март 2014 година беше донесен нов ЗЕК. ЗЕК е усогласен со регулаторната рамка на ЕУ за електронски комуникации од 2009 година. Процесот на усогласување на постојното секундарно законодавство со новиот ЗЕК беше спроведен во текот на 2014 година и поголемиот дел од него е ажуриран.

Подржницата има право на користење на следниве радиофреквенции за јавни мобилни комуникациски системи:

- 2 x 12.5 MHz во опсегот 900 MHz, период на важност: 8 септември 2008 година – 8 септември 2018 година (10 години)
- 2 x 10 MHz во опсегот 1800 MHz, период на важност: 9 јуни 2009 година – 9 јуни 2019 година (10 години)
- 2 x 15 MHz во опсегот 2100 MHz, период на важност: 17 декември 2008 година – 17 декември 2018 година (10 години)

Белешки кон консолидираната годишна сметка

- 2 x 10 MHz во опсегот 800 MHz, период на важност: 1 декември 2013 година – 30 ноември 2033 година (20 години)
- 2 x 15 MHz во опсегот 1800 MHz, период на важност: 1 декември 2013 година – 30 ноември 2033 година (20 години)

Врз основа на одлука на Друштвото, во 2014 година Друштвото врати 5 MHz од спектарот кој го поседуваше во опсегот од 2100 MHz. Спектарот од 5 MHz кој беше доделен за TDD (Time Division Duplex) operation mode не беше користен уште од кога беше доделен во 2008 година и не беше планирано да се користи ни во иднина.

Во октомври 2014 година, операторите ВИП и ОНЕ најавија спојување на нивните компании во Македонија коишто се состојат од мобилна и фиксна телефонија, интернет и пренос на аудиовизуелни содржини. На 30 декември 2014 година операторите официјално и пристапиле на Комисијата за заштита на конкуренција најавувајќи го планот за нивното спојување и концентрација. На 8 јануари 2015 година Комисијата за заштита на конкуренција ја објави информацијата за планираното спојување и ги покани сите заинтересирани страни да достават свои коментари и мислења. На 23 јануари 2015 година, Друштвото и подружницата поднесоа заеднички документ со коментари и мислења за најавеното спојување до Комисијата за заштита на конкуренција. На 3 февруари 2015 година Комисијата за заштита на конкуренција објави заклучок за започнување на постапка за оценка на концентрацијата во согласност со Законот за заштита од конкуренцијата за да резултира со одлука за одобрување или одбивање на концентрацијата во рок од 90 работни дена од денот на започнување на постапката.

1.3. Истрага за одредени договори за консултантски услуги

На 13 февруари 2006 година, Маѓар Телеком АД, доминантниот сопственик на Друштвото (преку Каменимост Комуникации АД – Скопје, мнозински акционер на Друштвото), објави дека е вршена истрага на одредени договори склучени од друга подружница на Маѓар Телеком АД, со цел да се утврди дали договорите биле склучени во спротивност на политиките на Маѓар Телеком АД или важечките закони или регулативи. Одборот за ревизија на Маѓар Телеком го ангажирал White & Case како свој независен правен советник за целите на спроведувањето на интерната истрага. Последователно на ова, на 19 февруари 2007 година, Одборот на директори на Друштвото, врз основа на препораката на Одборот за ревизија на Друштвото и на Одборот за ревизија на Маѓар Телеком АД, донесе одлука за спроведување на независна интерна истрага во однос на одредени договори во Македонија.

Врз основа на јавно достапните информации, како и информациите добиени од Маѓар Телеком, а коишто беа претходно обелоденети, Одборот за ревизија на Маѓар Телеком спроведе интерна истрага во однос на одредени договори поврзани со активностите на Маѓар Телеком и/или нејзините подружници во Црна Гора и во Македонија кои вкупно изнесуваа повеќе од 31 милион евра. Поконкретно, интерната истрага испитуваше дали Маѓар Телеком и/или нејзините подружници во Црна Гора и во Македонија извршиле плаќања коишто се забранети со законите или прописите на САД, вклучувајќи го и американскиот Закон за спречување на корумпирано однесување во странство (ФЦПА). Друштвото претходно ги обелодени резултатите од интерната истрага.

Одборот за ревизија на Маѓар Телеком го информираше Министерството за правда на САД („МП“) и Комисијата за хартии од вредност на САД („КХВ“) за интерната истрага. МП и КХВ започнаа истрага за активностите коишто беа предмет на интерната истрага. Во 29 декември 2011 година, Маѓар Телеком објави дека склучи конечни спогодби со МП и КХВ за решавање на истрагите на МП и КХВ поврзани со Маѓар Телеком. Со спогодбите завршија истрагите на МП и КХВ. Маѓар Телеком ги објави клучните услови од спогодбата со МП и КХВ на 29 декември 2011 година. Поконкретно, Маѓар Телеком објави дека склучил договор за одложено гонење за период од две години („ДОГ“) со МП. ДОГ истече на 5 јануари 2014 година, а врз основа на барањето на МП доставено во согласност со ДОГ, Окружниот суд на САД за Источната област на Вирџинија, на 5 февруари 2014 година, ги отфрли обвиненијата против Маѓар Телеком.

Во врска со локалната истрага од страна на државните органи во Македонија, нема нови развои во текот на 2014 година во однос на претходно обелоденетата информација во објаснувачките белешки кон консолидираните годишни сметки на Друштвото за претходните години.

Немаме сознанија за било какви информации како резултат на барања од кое било регулаторно тело или други надворешни страни, освен како што е претходно обелоденето, од кои би можеле да заклучиме дека консолидираната годишна сметка може да биде неточна, вклучувајќи го и ефектот од можни незаконски дејства.

Белешки кон консолидираната годишна сметка

2. ОСНОВА ЗА ИЗГОТВУВАЊЕ НА ГОДИШНАТА СМЕТКА

Оваа консолидирана годишна сметка, во сите материјални износи е подготвена во согласност со Законот за трговски друштва (објавен во Службен весник на РМ бр. 28/04, 84/05, 25/07, 87/08, 42/10 48/10, 24/11, 166/12, 70/13, 119/13, 120/13, 187/13, 38/14 и 41/14) и Правилникот за водење сметководство (издадени во Службен весник на РМ бр. 159/2009 и 164/2010), каде што беа објавени Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), од МСФИ 1 до МСФИ 8, Меѓународните сметководствени стандарди (МСС) од МСС1 до МСС 41, Толкувањата на Комисијата за толкување на меѓународно финансиско известување (КТМФИ) од КТМФИ 1 до КТМФИ 17 и Толкувањата на Постојниот комитет за толкување ПКТ од ПКТ7 до ПКТ 32 кои беа издадени. МСФИ 9, МСФИ 10, МСФИ 11, МСФИ 12, МСФИ 13, КТМФИ 18, КТМФИ 19, КТМФИ 20 и КТМФИ 21 не се вклучени во Правилникот за водење сметководство и не се применети од страна на Групацјата. МСФИ (вклучувајќи го и МСФИ1), беа првично објавени во Службен весник во 1997 година и оттогаш беа неколку пати ажурирани. Последното ажурирање беше во декември 2010 година.

Групацјата ги применува сите релевантни стандарди, измени и толкувања кои се објавени во Службен весник.

Консолидираната годишна сметка е прикажана во македонски денари.

Изготвувањето на консолидираната годишна сметка подразбира раководството да врши проценки и претпоставки кои влијаат врз прикажаните износи во консолидираната годишна сметка и белешките поврзани со неа. Деловите кои вклучуваат висок степен на претпоставки и комплексност или каде што оценките и претпоставките се значајни во однос на консолидираната годишна сметка се прикажани во белешка 4. Фактичките резултати може да се разликуваат од тие проценки.

3. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

Основните сметководствени политики усвоени во подготвувањето на оваа консолидирана годишна сметка се прикажани подолу. Сметководствените политики се конзистентни со оние кои се применети во претходните години, освен ако не е поинаку наведено.

3.1. Трансакции во странска валута

3.1.1. Функционална и презентациска валута

Консолидираната годишната сметка е прикажана во македонски денари кој е функционална и презентациска валута на Друштвото.

3.1.2. Трансакции и салда

Трансакциите во странска валута се искажуваат во денари според курсот важечки на денот на трансакцијата. Монетарните средства и обврски деноминирани во странска валута на датумот на билансот на состојба се претвораат во денари според средниот курс важечки на денот на билансот на состојба, а приходите и расходите произлезени од оваа основа се признаваат во Билансот на успех (Финансиски приходи/расходи). Немонетарните средства и обврски искажани во странска валута се претвораат во денари според курсот важечки на денот на трансакцијата.

Девизните средства со кои што работи Групацјата се претежно евра (ЕУР) и американски долари (УСД).

Официјалните курсеви важечки на 31 декември беа како што следи:

	2014	2013
	МКД	МКД
1 УСД	50,56	44,63
1 ЕУР	61,48	61,51

3.2. Финансиски инструменти

Финансиски инструмент е било каков договор којшто предизвикува финансиско средство кај еден ентитет и финансиска обврска или сопственички инструмент кај друг ентитет.

Белешки кон консолидираната годишна сметка

Финансиските средства на Групацијата вклучуваат парични средства и еквиваленти на парични средства, депозити во банки, сопственички инструменти на други ентитети (расположливи за продажба и по објективна вредност преку добивката или загубата) и договорни права да прими парични средства (побарувања од купувачи и останати побарувања) или друго финансиско средство од друг ентитет.

Финансиските обврски на Групацијата вклучуваат обврски кои произлегуваат од договорните обврски да испорача парични средства или други финансиски средства на друг ентитет (недеривативни финансиски средства). Во основа, финансиските обврски вклучуваат обврски кон добавувачи и останати обврски.

3.2.1. Финансиски средства

Групацијата ги класификува финансиските средства во следниве категории:

- а) финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата
- б) заеми и побарувања
- в) финансиски средства расположливи за продажба

Класификацијата зависи од целите за коишто се стекнати овие средства. Раководството ја определува класификацијата на финансиските средства при првичното признавање.

Стандардните продажби и купувања на финансиски средства се признаваат на датумот на тргување, т.е. на датумот на кој Групацијата презела обврска за продажба или купување на средството. Инвестициите првично се признаваат по објективна вредност плус трансакциските трошоци за сите финансиски средства коишто не се прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата. Финансиските средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата првично се признаваат по објективна вредност, а трансакциските трошоци се признаваат како трошок во Билансот на успех.

На секој датум на билансот на состојба, Групацијата проценува дали има објективни докази дека финансиското средство е оштетено. Постојат објективни докази за оштетување доколку како резултат на настани на загуба што се случиле по првичното признавање на средството има влијание на проценетите идни парични текови на финансиското средство или група на финансиски средства кои можат со сигурност да се проценат.

Загубите од оштетување на финансиски средства се признаваат во Билансот на успех наспроти сметки за исправка за да се намали сегашната вредност се до депривирање на финансиското средство, кога нето сегашната вредност (вклучувајќи и било какви загуби од оштетување) се депривира од Билансот на состојба. Добивките или загубите при депривирањето се пресметуваат како разлика помеѓу приливите од продажба и нето сегашната вредност којашто е депривираена.

Финансиските средства престануваат да се признаваат (депривирање) кога правото да се примаат парични приливи од инвестицијата е истечено или пренесено и Групацијата ги има пренесено значајните ризици и придобивки од сопственоста.

- (а) Финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата

Оваа категорија ги содржи оние финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата при нивното првично признавање. Финансиското средство е класификувано во оваа категорија доколку е така одредено од страна на раководството кое донесува одлуки за набавка и продажба врз основа на нивната објективна вредност во согласност со стратегијата за инвестирање на Групацијата за чување на вложувањата во сопственото портфолио се до моментот на појавување на поволни пазарни услови за нивна продажба.

Финансиските средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата последователно се прикажуваат по објективна вредност. Добивките и загубите коишто произлегуваат од промената на објективната вредност на финансиските средства по објективна вредност преку добивката или загубата, се признаваат во Билансот на успех (Финансиски приходи/расходи) во периодот во кој настануваат.

Приходот од дивиденди од финансиските средства по објективна вредност преку добивката или загубата, се признава во Билансот на успех кога е воспоставено правото на Групацијата да ја добие наплатата на истата и кога економските користи се веројатни.

Белешки кон консолидираната годишна сметка

(б) Заеми и побарувања

Заемите и побарувањата се недеривативни финансиски средства со фиксни или детерминирани плаќања кои не котираат на активниот пазар. Тие се вклучени во тековни средства, со исклучок на оние чие доспевање е по 12 месеци, по датумот од билансот на состојба. Овие се класифицирани како нетековни средства.

Следниве ставки се вклучени во категоријата „заеми и побарувања“:

- парични средства и еквиваленти на паричните средства
- депозити над 3 месеци
- побарувања од купувачите
- побарувања од и заеми на трети лица
- заеми за вработени
- останати побарувања

Заемите и побарувањата првично се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Парични средства и еквиваленти на паричните средства

Паричните средства и еквивалентите на паричните средства се состојат од парични средства во благајна, парични средства во банка, депозити по видување и останати краткорочни високо ликвидни инвестиции со рок на доспеаност од три месеци или помалку.

Доколку се случи исправка на вредноста на парични средства и еквиваленти на паричните средства, истата ќе биде признаена во Билансот на успех (Финансиски расходи).

Побарувања од купувачите и останати побарувања

Побарувањата од купувачите и останатите побарувања првично се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка намалени за исправка на вредноста заради оштетување. Исправката на вредност заради оштетување на побарувањата од купувачите и останатите побарувања се формира кога постојат објективни докази дека Групацијата нема да може да ги наплати сите доспеани износи согласно основниот договор. Значајните финансиски потешкотии на должникот, веројатноста дека ќе влезе во стечај или финансиска реорганизација и задоцнетото плаќање како и историската наплата се сметаат за индикатори дека побарувањето е оштетено.

Доколку има објективни докази дека настанало оштетување на заеми и побарувања признаени по амортизирана вредност, износот на исправката на вредност се утврдува како разлика меѓу сегашната вредност на средството и сегашната вредност на предвидените идни парични текови (исклучувајќи ги идните кредитни загуби кои се уште не се случени) дисконтирани со оригиналната ефективна каматна стапка на финансиското средство (т.е. ефективната каматна стапка пресметана на првичното признавање). Сегашната вредност на средството е намалена со користење на сметка за исправка, а износот на загубата е признаен во Билансот на успех (Расходи од работењето - Вредносно усогласување на тековни средства).

Политиката на Групацијата за групна проценка за оштетување се базира на старосната структура на побарувањата поради големиот број на релативно слични видови на купувачи.

За најголемите купувачи, странските купувачи, за корисниците на интерконекциски услуги, како и за купувачи кои се во процес на ликвидација или стечај, исправката е пресметана на индивидуална основа. Индивидуално вреднување исто така се врши во посебни околности.

Кога побарувањето од купувачот е ненаплатливо, се отпишува преку Билансот на успех (Останати расходи од работењето) со паралелно ослободување на кумулираната исправка на сметката за исправка на побарувањата од купувачите. Последователните враќања на износите претходно отпишани се признаваат како приход во Билансот на успех.

Доколку во некој последователен период износот на оштетувањето се намали и тоа намалување објективно може да се поврзе со настан кој настанал после признавањето на оштетувањето (како на пример подобрување во кредитниот рејтинг на должникот), претходно признаената загуба ќе биде вратена со корекција на сметката за исправка на побарувањата. Сегашната вредност на финансиското средство на датумот на кој се враќа загубата не смее да ја

Белешки кон консолидираната годишна сметка

надмине амортизираната вредност која би била пресметана доколку оштетувањето не било признаено. Износот на вратената загуба ќе биде признаена во Билансот на успех како намалување на Расходи од работењето (Вредносно усогласување на тековни средства).

Износите кои се должат кон и побаруваат од другите мрежни оператори се прикажани на нето основа во случаите каде постои право за пребивање и износите се подмируваат на нето основа (како на пример побарувањата и обврските поврзани со меѓународен сообраќај).

Заеми за вработени

Заемите за вработени првично се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Разликата помеѓу номиналната вредност на дадените заеми и првичната објективна вредност на заемите за вработени се признава како однапред платени користи за вработени и ја намалува категоријата Заеми за вработени. Каматите од дадените заеми пресметани по методот на ефективна камата се признаваат како финансиски приходи, додека однапред платените користи на вработените се амортизираат како Останати трошоци за вработените во Билансот на успех, рамномерно за времетраењето на заемот.

Загубите од исправката на вредноста на заемите за вработени, доколку се случат, се признаваат во Билансот на успех.

(в) Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се недеривативи кои се или одредени во оваа категорија или не се класифицирани во некоја од другите категории. Тие се вклучени во нетековните средства освен ако раководството има намера да ги продаде финансиските средства во рок од 12 месеци од датумот на билансот на состојба. Стекнувањето и продажбата на финансиските средства се признаваат на денот на тргувањето - датумот на кој Групацијата се обврзува да купи или продаде некое средство.

По првичното признавање, сите финансиски средства расположливи за продажба се мерат по објективна вредност со исклучок на некој инструмент којшто не е котиран на активниот пазар и чија што објективна вредност не може реално да се измери и во тој случај истиот се прикажува по набавна вредност, вклучувајќи ги трансакциските трошоци намалени за трошоците на оштетувањето. Намерата на Групацијата е да ги отуѓи овие средства кога ќе се појават поволни услови на пазарот за нивна продажба. Промените на објективната вредност на финансиските средства кои се класификувани како расположливи за продажба се признаваат во Извештајот за останата сеопфатна добивка. Кога финансиските средства, класификувани како расположливи за продажба ќе се продадат или ќе претрпат оштетување, акумулираната објективна вредност, признаена во капиталот, се вклучува во Билансот на успех, како добивка или загуба од вложувања во хартии од вредност.

Групацијата оценува на секој датум на билансот на состојба дали има објективен доказ дека финансиското средство е оштетено. Објективен доказ за оштетување има, кога како резултат на настани на загуба кои се случиле по првичното признавање на средството има влијание врз проценетите идни парични текови на финансиските средства или групата на финансиски средства кои можат со сигурност да се проценат.

Доколку постои таков доказ за финансиски средства расположливи за продажба, кумулативната нереализирана добивка (доколку постои) е рекласифицирана од Извештајот за останата сеопфатна добивка во Билансот на успех и секоја останата разлика е исто така признаена во Билансот на успех (Финансиски приходи). Загубите поради оштетување во Билансот на успех признаени за капитални инструменти не се признаваат повторно преку Билансот на успех.

Доколку финансиските средства расположливи за продажба се продадени или откупени, и поради тоа депризнаени, корекцијата на објективната вредност акумулирана во капитал е рекласифицирана од Извештајот за останата сеопфатна добивка во Билансот на успех (Финансиски приходи).

3.2.2. Финансиски обврски

Обврски кон добавувачи и останати обврски

Обврските кон добавувачи и останати обврски (вклучувајќи ги и пресметаните трошоци) првично се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Белешки кон консолидираната годишна сметка

Заради краткиот рок на доспевање, сегашната вредност на обврските кон добавувачи и останатите обврски е приближна на нивната објективна вредност.

Долгорочните финансиски обврски првично се признаваат по објективна вредност и последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

3.3. Залихи

Залихите се искажуваат по вредност пониска од набавната или нето пазарна вредност. Нето пазарната вредност е проценета продажна цена во нормални услови на делување, намалена за проценетите трошоци за продажба.

Набавната вредност на залихите се евидентира според принципот просечни цени и ги вклучува трошоците настанати за нивна набавка и доведување на постојната состојба и локација.

Телефонските апарати врзани во промотивни активности, често се продаваат по пониска од набавната вредност за целите на добивање на нови претплатници со обврзувачки период за користење на услугата. Таквите загуби од продажба на опрема се евидентираат само при настанување на продажбата, бидејќи истите се продадени како дел од профитабилен договор за услуги со купувачот и доколку номиналната продажна цена е повисока од набавната вредност на телефонот. Доколку номиналната продажна цена е пониска од набавната, разликата веднаш се признава како исправка.

Загубите од исправката на залихите се признаваат како Расходи од работењето (Вредносно усогласување на тековни средства).

3.4. Средства наменети за продажба

Средствата се класифицираат како средства наменети за продажба доколку повеќе не се потребни за идното работење на Групацијата, доколку се идентификувани за продажба и се очекува дека ќе бидат продадени во наредните 12 месеци. Овие средства се прикажани по пониската од сегашната вредност или објективната вредност намалена за трошоците за продажба. Амортизацијата престанува да се пресметува од денот кога средствата добиваат статус на средства наменети за продажба. Кога средствата се означени за продажба и утврдената објективна вредност е пониска од сегашната вредност, разликата се признава во Билансот на успех (Амортизација) како загуба од оштетување.

3.5. Материјални средства

Материјалните средства се прикажуваат по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и загубите од оштетување (види белешка 3.7).

Набавната вредност на материјалните средства се состои од набавната цена, вклучувајќи ја увозната царина и неповратните даноци за набавка, намалена за трговските попусти и работи и сите директни трошоци направени за средството да се доведе на локација и во услови неопходни за средството да биде способно за употреба на начин кој е одреден од раководството. Првичната проценка на трошоците за демонтирање и отстранување на средството, како и за обновување на просторот (реставрација) на кој средството е лоцирано исто така се вклучени во набавната вредност ако стекнатата обврска може да биде признаена како резервирање согласно МСС 37- Резервирања, неизвесни обврски и неизвесни средства.

Набавната вредност на сопствено изградените средства ги вклучува трошоците за материјали и директна работна рака.

Во 2011 година беше донесен Закон за постапување со нелегално изградени објекти, според кој Групацијата ќе има одредени издатоци поврзани со добивање на целосна документација за базните станици и инфраструктурата на фиксната телефонија во согласност со применливите закони во Република Македонија. Групацијата ги капитализира овие издатоци при нивното настанување. Издатоците што се капитализирани се вклучени во материјални средства (види белешка 8).

Ставките на материјалните средства беа ревалоризирани на крајот на годината со примена на официјалните коефициенти базирани на пораст на индексот на цените на основните индустриски производи. Таквите коефициенти се применуваа на набавната или ревалоризираната вредност и на исправката на вредноста за да се дојде до

Белешки кон консолидираната годишна сметка

вредноста приближна на трошоците за замена. Нето ефектот на ревалоризацијата се евидентираше како ревалоризациона резерва. Последната ревалоризација беше извршена во 2000 година.

Последователни издатоци се вклучени во сегашната вредност на средството, или се признаени како посебно средство, единствено кога е веројатно дека идните економски користи поврзани со средството ќе се прелеат во Групацијата и кога трошокот на средството може да биде измерен веродостојно. Сегашната вредност на заменетиот дел се отпишува. Сите останати издатоци за поправки и одржување се признаваат во Билансот на успех како трошоци во периодот кога настануваат.

Кога средствата се расходуваат, набавната вредност и акумулираната амортизација се тргаат од сметководствената евиденција и загубата се признава во Билансот за успех како Останати расходи од работењето.

Кога средствата се продадени, набавната вредност и акумулираната амортизација се тргаат од сметководствената евиденција и добивката или загубата определена со споредување на приливот со сегашната вредност се признава во Билансот на успех (Останати приходи/Останати расходи од работењето, соодветно).

Амортизацијата на материјалните средства се признава во Билансот на успех на праволиниска основа во текот на проценетиот корисен век на траење на материјалните средства. На материјалните средства не им се пресметува амортизација се до моментот кога стануваат расположливи за употреба. Земјиштето не се амортизира. Корисниот век на материјалните средства и остатокот на вредноста се ревидира, и се коригира ако е потребно, најмалку еднаш годишно. За повеќе детали околу влијанието на последната ревизија на корисниот век на групите на средства (види белешка 8).

Проценетиот корисен век на материјалните средства е како што следи:

	2014	2013
	Години	Години
Згради	20-40	20-40
Надземни и кабелски линии	20-25	20-25
Телефонски центри	7-10	7-10
Базни станици	10	10
Компјутери	4	4
Мебел и друга канцелариска опрема	4-10	4-10
Возила	4-10	4-10
Останато	2-15	2-15

3.6. Нематеријални средства

Нематеријалните средства набавени од Групацијата се искажани по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и загубите од оштетување (види белешка 3.7).

Ставките на нематеријалните средства беа ревалоризирани на крајот на годината со примена на официјалните коефициенти базирани на пораст на индексот на цените на индустриските производи. Таквите коефициенти се применуваа на набавната или ревалоризираната вредност и на исправката на вредноста за да се дојде до вредноста приближна на трошоците за замена. Нето ефектот на ревалоризацијата се евидентираше како ревалоризациона резерва. Последната ревалоризација беше извршена во 2000 година.

Последователните издатоци кај нематеријалните средства се капитализираат единствено кога ја зголемуваат идната економска корисност од нематеријалните средства содржани во специфични средства на кои што се однесуваат. Сите останати издатоци се третираат како трошоци во периодот кога настануваат. Нови софтверски модули, кои не може да се користат независно од постоечкиот софтвер (верзии), туку комбинирано со функционалностите на основната верзија и се имплементации на подобрен софтвер, кои се карактеризираат со систематски надградби, ревизии или проширувања на претходните верзии на постоечкиот софтвер претставуваат последователни трошоци за претходната верзија и се капитализираат доколку тие ги исполнуваат критериумите за капитализација, односно, доколку се совпаѓаат со креирањето на дополнителни функционалности. Како резултат на тоа, трошоците за верзиите се капитализираат како дел од основната верзија и се амортизираат заедно со остатокот од сегашната вредност во текот на преостанатиот корисен век на основниот софтвер. Ако постојат индикации дека софтверот ќе се користи подолго од тековниот корисен век како резултат на дополнително капитализирани трошоци, корисниот век на основната верзија на софтверот се ревидира, и доколку е применливо се продолжува.

Белешки кон консолидираната годишна сметка

Корисниот век на концесијата и лиценците е одреден врз основа на договорите по основ на кои истите се стекнати и се амортизираат на праволиниска основа во текот на периодот на достапност на фреквенцијата за комерцијална употреба до крајот на првичната концесија или периодот за кој е добиена лиценцата. При одредувањето на корисниот век не се земаат во предвид периодите на обновување (види белешка 7).

Процентниот корисен век е како што следи:

	2014	2013
	Години	Години
Софтвер и останати нематеријални средства	2-5	2-5
3G и 2G лиценца	10	10
4G лиценца	20	20

Амортизацијата на нематеријалните средства се признава во Билансот на успех на праволиниска основа во текот на проценетиот корисен век на траење на нематеријалните средства. Нематеријалните средства се амортизираат од датумот од кој се расположливи за употреба. Корисниот век на нематеријалните средства се ревидира, и се коригира ако е потребно, најмалку еднаш годишно (види белешка 7).

При одредување дали одредено средство кое инкорпорира елементи и на материјално и на нематеријално средство треба да се евидентира според МСС 16 – Недвижности, постројки и опрема или како нематеријално средство според МСС 38 – Нематеријални средства, раководството користи проценка за да оцени кои елементи се позначајни и соодветно се признава истото.

3.7. Оштетување на материјалните и нематеријалните средства

Средствата кои имаат неодреден век на користење не се предмет на амортизација и се тестирани годишно за оштетување.

Средствата кои се предмет на амортизација се проценуваат за оштетување кога постојат настани или промени во околностите кои индицираат дека нивната сегашна вредност не е иста со нивната надоместувачка вредност. Загубите од оштетување се признаваат за износите за кои сегашната вредност на средството го надминува неговиот надоместувачки износ. Надоместувачкиот износ претставува поголемиот износ од износот кој ја претставува реалната вредност на средството при продажба, намалена за трошоците и вредноста во употреба. За проценка на оштетување на средствата, истите се групираат на најниско можно ниво за кое може да се утврди независен паричен тек (cash-generating units - CGUs).

Загубите од оштетување се признаваат во Билансот на успех (Амортизација). Нефинансиските средства кои претрпеле оштетување се ревидираат еднаш годишно за да се утврди можното враќање на оштетување.

3.8. Резервирања и неизвесни обврски

Резервирањата се признаваат кога Групацијата има сегашна законска или конструктивна обврска како резултат на изминати настани и е веројатно дека ќе настане одлив на средства со цел да се подмири оваа обврска и кога е можно да се направи веродостојна проценка на износот на обврската.

Резервирањата се мерат и евидентираат како најдобра можна проценка на износот кој е потребен да се подмири сегашната обврска на датумот на билансот на состојба. Проценката може да се пресмета како пондериран просек од очекуваните потенцијални исходи или, исто така, може да биде еден исход со најголема веројатност. Резервирањата се признаваат во Билансот на успех (Резервирања за ризици и трошоци).

За неизвесните обврски не се врши резервирање. Неизвесна обврска е можна обврска која произлегува од минат настан и чиешто постоење ќе биде потврдено само со случување или не-случување на еден или повеќе несигурни идни настани кои не се во целост под контрола на ентитетот, или сегашна обврска кој произлегува од минат настан но не е признаена бидејќи не е веројатно дека ќе има одлив на ресурси кои вклучуваат економски користи за исплата на таа обврска или не може да се направи веродостојна проценка на износот на обврската.

3.9. Акционерски капитал

Обичните акции, заедно со златната акција на Владата на РМ се класифицирани во акционерскиот капитал.

Белешки кон консолидираната годишна сметка

3.10. Сопствени акции

Кога Друштвото или неговите подружници купуваат сопствени акции на Друштвото, износот кој е платен, вклучувајќи ги и директните променливи трошоци (намалени за данок на добивка), е намален од запишаниот капитал на акционерите како сопствени акции се додека акциите не се отповикани или повторно издадени. Кога сопствените акции повторно се издаваат состојбата на сопствени акции се намалува за вредноста по која што се купени акциите, а се зголемува капиталот, додека добивката или загубата се признаваат во капиталот (Задржана добивка). Трансакциите поврзани со сопствените акции се евидентираат на денот на трансакцијата.

3.11. Законски резерви

Согласно локалната законска регулатива, членките на Групацијата беа обврзани да издвојуваат минимум 15 проценти од нето добивката за годината како законска резерва се додека резервите не достигнат износ кој е еднаков на една петтина од основната главнина. Со измените на Законот за трговски друштва во сила од 1 јануари 2013 година членките на Групацијата се обврзани да издвојуваат минимум 5 проценти од нето добивката за годината според локалните општоприфатени сметководствени принципи, како законска резерва се додека резервите не достигнат износ кој е еднаков на една десеттина од основната главнина (види белешка 11). Овие резерви се наменети за покривање на загуби и не се распределуваат на акционерите, освен во случај на банкротирање на членките на Групацијата.

3.12. Ревалоризациони резерви

Ревалоризационите резерви се однесуваат на материјални и нематеријалните средства и претставува кумулативен пораст на сегашната вредност користејќи ги официјалните коефициенти на пораст на индексот на цените на индустриски производи на денот на ревалоризацијата. Последната ревалоризација на материјалните и нематеријалните средства беше извршена во 2000 година. Кога ревалоризираните средства се целосно амортизирани или отпишани соодветниот дел од ревалоризационата резерва се пренесува во Задржана добивка.

3.13. Приходи

Приходите од дадени услуги и продажба на опрема (види белешка 13), се прикажани намалени за ДДВ, попусти и по елиминацијата на продажбата внатре во Групацијата. Приходите се признаваат кога износот на приходот може веродостојно да се измери, и кога е веројатно дека ќе настане прилив на идни економски користи во Групацијата и сите останати специфични критериуми за признавање од МСС 18 за продажбата на производи и давањето на услуги се исполнети за давањето на секоја од услугите на Групацијата и продажбата на производи.

На купувачите на Групацијата им се доделуваат поени за лојалност (кредитни поени) врз основа на користењето на услугите на Групацијата, вклучувајќи го и навременото плаќање на фактурите. Наградите за лојалност можат да се акумулираат и искористат со цел да се остварат идни придобивки (пр. телефони, телекомуникациска опрема и сл.) од операторите на Групацијата. Кога купувачите ги заработуваат нивните кредитни поени, објективната вредност на заработените кредитни поени се одзема од фактурираниот приход на купувачот и се признава во Одложен приход. При искористувањето (или истекувањето) на поените, одложениот приход се ослободува во приход како што купувачот го искористува (или откажува) неиспорачаниот елемент од пакетот.

Приходите од оперативен наем се признаваат на праволиниска основа во текот на периодот во кој се дава услугата

3.13.1. Приходи од фиксна и мобилна телефонија

Приходите произлегуваат од услуги дадени на претплатниците и останати трети лица кои ја користат телекомуникациската мрежа и од продажба на опрема.

Договорите со претплатниците вообичаено вклучуваат продажба на опрема, претплата и реализиран говорен, интернет, податочен или мултимедијален сообраќај. Групацијата ги смета различните елементи на ваквите договори како поединечни приходи и го признава секој од овие приходи користејќи го методот на остаточна вредност. Овие елементи се идентификувани и поделени, бидејќи истите имаат самостојна вредност и се продаваат и одделно освен во пакет. Затоа Групацијата признава приход за сите овие елементи користејќи го методот на остаточна вредност при што вредноста земена во предвид за алоцирање на поделените елементи е еднаква на вкупната вредност земена во предвид минус објективната вредност на неискористените елементи.

Белешки кон консолидираната годишна сметка

Групацијата им овозможува на купувачите теснопојасен и широкопојасен пристап до нејзината фиксна, мобилна и телевизиска мрежа. Приходите од услуги се признаваат кога услугите се дадени во согласност со договорните одредби и услови. Приходите од сообраќај се признаваат според искористените минути и договорените надоместоци намалени за одобрените попусти, додека приходите од претплата и услуги со фиксен надомест се признаваат во периодот за кој се однесуваат.

Приходите и трошоците поврзани со продажба на телекомуникациска опрема и додатоци се признаваат кога производите се доставени, под услов да не постојат неисполнети обврски од страна на Групацијата кои имаат влијание врз конечното прифаќање на договорот од страна на купувачот. Приходите од аудио текст услуги (говорни и неговорни) се признаени на бруто основа бидејќи обезбедувањето на овие услуги преку мрежата е одговорност на Групацијата, Групацијата ја утврдува цената на овие услуги и ги сноси значајните ризици од овие услуги, во спротивно се прикажани на нето основа.

Купувачите можат да купат припеид картички кои им овозможуваат да ја користат телекомуникациската мрежа за одреден временски период. Истите мора да платат за ваквите услуги на денот на купувањето на припеид картичката. Приходите од продажба на припеид картички се признаваат при користењето на картичките или кога рокот на користење на картичката е поминат со неискористен сообраќај.

Трети лица кои се корисници на телекомуникациската мрежа ги вклучуваат роаминг купувачите од други даватели на услуги и останати даватели на телекомуникациски услуги коишто ја користат мрежата за телефонски разговори. Овие приходи од големопродажен (дојдовен) сообраќај се признаваат во периодот на користење на мрежата. Дел од приходите најчесто се плаќаат на други оператори (интерконекции) за употреба на нивните мрежи, каде што е применливо. Приходите и трошоците за овие телефонски разговори кои терминираат или транзитираат се прикажани на бруто основа во оваа консолидирана годишна сметка бидејќи Групацијата е основен снабдувач на овие услуги притоа користејќи ја сопствената мрежа и слободно дефинирајќи ги цените на услугите, и се признаени во периодот на користење на мрежата.

3.13.2. Приходи од интегрирани решенија и ИТ

Договорите за мрежни услуги се состојат од инсталација и управување со комуникациски мрежи на корисниците. Приходите од говорни и услуги за податоци кои произлегуваат од таквите договори се признаваат кога услугите се искористени од страна на корисникот.

Приходите од договори за интегрирани решенија кои бараат доставување на производи и/или услуги генерално се покриени со договори со фиксни цени и приходите се признаваат врз основа на процент на довршеност земајќи го предвид односот на направените трошоци за извршената работа во врска со договорот и проценетите вкупни трошоци од договорот.

Приходите од продажбата на хардвер се признаваат кога ризикот од сопственоста значително ќе се пренесе на корисникот, обезбедувајќи дека не постојат неисполнети обврски кои влијаат на конечното прифаќање на договорот од страна на корисникот. Било какви трошоци во однос на овие обврски се признаваат кога соодветниот приход е признаен.

Приходите од договори за изградба се евидентираат со употреба на метода на процент на довршеност. Степенот на довршеност се утврдува врз основа на трошоците направени до тој датум во однос на проценетите вкупни трошоци. Побарувањата од договори за изградба се класификуваат во Билансот на состојба како Побарувања од купувачи.

3.14. Користи за вработените

3.14.1. Пензиски и останати краткорочни обврски кон вработените

Групацијата во текот на своето нормално работење врши исплати во корист на своите вработени за пензиско, здравствено и социјално осигурување како и персонален данок коишто се пресметуваат според важечките законски стапки кои се на сила во текот на годината врз основа на нивните бруто плати. Надоместокот за годишен одмор исто така се пресметува според локалното законодавство. Групацијата ги исплаќа овие придонеси кон државните и приватните фондови. Трошокот за овие исплати се прикажува на товар на Билансот на успех во истиот период како и трошокот за плата. Не е направено резервирање за надоместок за неискористен годишен одмор бидејќи согласно локалната законска регулатива, работодавачот е обврзан да обезбеди услови, а вработениот да го искористи годишниот одмор во рамките на една година. Ова исто така се применува како политика на Групацијата и во

Белешки кон консолидираната годишна сметка

согласност со историските податоци вработените ги користат нивните годишни одмори во рамките на едногодишниот законски рок. Групацијата не работи со ни една друга пензиска програма или план за пост пензиски користи и според тоа нема никаква обврска во однос на пензиите. Групацијата има законска обврска да им исплати на вработените две просечни плати во Република Македонија на денот на нивното пензионирање, за кои е признаена соодветна обврска во консолидираната годишна сметка, мерена според сегашната вредност на две просечни месечни плати, заедно со корекциите вградени во актуарската пресметка. Покрај законската обврска Друштвото има договорна обврска да им исплати на вработените три просечни месечни плати во Република Македонија на датумот на нивното пензионирање според Колективниот договор меѓу Друштвото и Синдикатот на вработените во Друштвото. Според тоа, соодветна обврска за една дополнителна плата за вработените во Друштвото е призната во консолидираните финансиски извештаи мерена според сегашната вредност на една просечна месечна плата заедно со корекциите вклучени во актуарската пресметка. Обврската за дефинираната корист се пресметува на годишно ниво од страна на независни актуари со користење на методот на кредитирање на проектирана единица. Сегашната вредност на обврската за дефинираната корист е определена со дисконтирање на проценетите идни парични одливи со користење на каматни стапки на високо квалитетни обврзници, кои се деноминирани во валута во која ќе бидат платени надоместоците. Исто така, Групацијата нема обврска да обезбедува понатамошни користи на тековните и поранешните работници.

3.14.2. Бонус планови

Групацијата признава обврски и трошоци за бонуси земајќи ги во предвид финансиските и оперативните резултати. Групацијата признава резервирања кога е обврзана со договор или кога има практика во минатото која резултирала во конструктивна обврска.

3.14.3. Користи поради прекин на вработувањето

Користите поради прекин на вработувањето се исплаќаат во случај кога престанува работниот однос на вработениот пред датумот на неговото нормално пензионирање, или доколку вработениот прифати доброволно прекинување на работниот однос во замена за овие користи. Групацијата ги признава користите поради прекин на вработувањето доколку престане работниот однос на вработените врз основа на детален формален план без можност за отповикување или во случај доколку Групацијата понуди опција на вработените за доброволно прекинување на работниот однос.

3.15. Маркетинг трошоци

Маркетинг трошоците се евидентираат кога ќе се случат. Маркетинг трошоците се прикажани во белешка 15.

3.16. Данок на добивка

Друштвата не требаше да плаќаат данок на добивка на нивната добивка пред оданочување (заработена од 1 јануари 2009 година) се додека таа добивка не беше распределена во форма на дивиденда или во други форми на распределување на добивката. Доколку беше исплатена дивиденда, требаше да се плати 10% данок на добивка во моментот на исплата на дивидендата, без разлика дали исплатата е во парична или непарична форма, на странски нерезидентни правни лица, и странски и домашни физички лица. Дивидендите исплатени на резидентни правни лица беа изземени од плаќање данок. Освен на распределбата на дивиденди, данок се плаќаше и на непризнаени трошоци направени во таа фискална година, намалени за износот на даночните ослободувања и други даночни олеснувања.

Во јануари 2014 година беше изменет Законот за данок на добивка со што данокот на добивка се плаќа во моментот на распределување на дивидендата без оглед на сопственичката структура. Во согласност со овие измени коишто се применливи од јануари 2014 година, данокот на добивка во Македонија повеќе ги нема карактеристиките на даноците по задршка. Последователно, во согласност со МСС 12, данокот на добивка којшто произлегува од исплата на дивиденди беше прикажан како обврска и трошок во периодот во кој беа објавени дивидендите, без оглед на фактичкиот датум на исплата или периодите за кои истите биле исплатени.

На 1 август 2014 година стапи на сила нов закон за данок на добивка кој се применува од 1 јануари 2015 година за нето добивката за 2014 година, со кој основницата за пресметка на данокот на добивка е префрлена од концептот на "распределување" на добивката на добивка пред оданочување. Во согласност со одредбите на новиот закон, даночната основа е добивката којашто е остварена во текот на фискалната година зголемена за непризнаените трошоци и намалена за даночно ослободените приходи (односно дивиденди за кои плаќачот веќе бил оданочен), при

Белешки кон консолидираната годишна сметка

што стапката на данокот на добивка изнесува 10%. Во согласност со овие измени данок на добивка за годината беше пресметан и евидентиран во Билансот на успех за 2014 година.

3.17. Наеми

3.17.1. Оперативен наем - Групацијата како наемодавател

Средствата дадени под наем на клиенти преку оперативни наеми се вклучени во материјалните средства во Билансот на состојба. Тие се амортизираат во текот на нивниот корисен век на конзистентна основа со слични основни средства. Приходите од наем се признаваат на праволиниска основа за време на траење на наемот.

3.17.2. Оперативен наем - Групацијата како наемател

Трошоците кои произлегуваат од оперативен наем се признаваат во Билансот на успех на праволиниска основа за време на траење на наемот.

3.18. Заработувачка по акција

Заработувачка по акција се пресметува со делење на добивката кој се однесува на имателите на акции на Друштвото за периодот со просечниот број на важечки обични акции.

3.19. Дистрибуција на дивиденда

Дивидендите се признаваат како обврска, при што се намалува капиталот, во консолидираната годишна сметка на Друштвото во периодот кога се одобрени од страна на акционерите на Друштвото.

4. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРОЦЕНКИ И ПРЕТПОСТАВКИ

Групацијата прави проценки и претпоставки што се однесуваат на иднината. Проценките и мислењата континуирано се вреднуваат и се базираат на минато искуство и други фактори, вклучувајќи ги очекувањата за идни настани за кои што се верува дека се разумни под соодветните услови. Најзначајните проценки и претпоставки се обелоденети подолу.

4.1. Корисен век на средствата

Определувањето на корисниот век на средствата се базира на историското искуство со слични средства, како и на очекуваниот технолошки развој и промените во пошироките економски или индустриски фактори. Соодветноста на проценетиот корисен век се ревидира на годишна основа или секогаш кога се појавуваат индикации за значајни промени во дадените претпоставки. Веруваме дека сметководствените проценки поврзани со одредувањето на корисниот век на средствата се значајни сметководствени проценки земајќи го во предвид тоа дека вклучуваат претпоставки за технолошкиот развој во иновативна индустрија и во голем дел зависат од инвестиционите планови на Групацијата. Понатаму, поради тоа што корисниот век на материјалните и нематеријалните средства во рамките на вкупните средства е значителен, влијанието на било кои промени во оценките може да биде материјално за нашите финансиски позиции и резултати од работењето. На пример, кога Групацијата би го намалило просечниот корисен век на материјалните и нематеријалните средства за 10%, тоа би резултирало во зголемување на годишниот трошок за амортизација во приближен износ од МКД 267.408.961 (2013: МКД 269.874.548). Види белешка 7 и 8 за промените направени во корисниот век во 2014 година.

Групацијата постојано воведува нови услуги и платформи вклучувајќи, но не и ограничувајќи се на Универзален мобилен телекомуникациски систем (UMTS) и LTE технологија, базирани на широкопојасни услуги во мобилните комуникации. Во случај на воведување на вакви нови услуги, Групацијата спроведува ревизија на корисниот век на веќе постоечките платформи, но во најголемиот број случаи овие сервиси се дизајнирани да коегзистираат со постоечките платформи, без да предизвикаат промени кај новите технологии. Последователно, корисниот век на постоечките платформи вообичаено не треба да се скратува.

Во 2012 година Групацијата спроведе ревизија на корисен век на ниво на средство кој произлезе од проектот на Друштвото за PSTN миграција, што генерално резултираше со скратување на нивниот корисен век. Во јануари 2014 година Друштвото изврши миграција на последниот PSTN претплатник со што го заврши проектот за PSTN миграција.

Белешки кон консолидираната годишна сметка

4.2. Можни оштетувања на материјалните и нематеријалните средства

Ние го проценуваме оштетувањето на препознатливите материјални и нематеријални средства секогаш кога постои причина за верување дека сегашната вредност значително ја надминува надоместувачката вредност и таму каде што се очекува оштетување на вредноста. Износот на надоместувачката вредност примарно се добива по пат на пресметка на употребна вредност, при која се користи широк спектар на претпоставки и фактори кои влијаат на истите. Покрај другото, ги земаме во предвид идните приходи и расходи, технолошката застареност, дисконтинуитет во услугите и други промени на околности кои можат да доведат до оштетување. Доколку со методот на употребна вредност е утврдено оштетување, се утврдува и објективна вредност намалена за трошоците за продажба (ако можат да се утврдат), за да се пресмета точниот износ на оштетувањето. Земајќи во предвид дека ова се врши врз основа на проценки и мислења, вредноста на можните оштетувања може да биде значително различна од онаа којашто е добиена по пат на овие калкулации. Раководството има извршено тестирање на оштетување базирано на проекцијата за десет години на паричните текови и стапката на постојан раст од 2% (2013: 2%) за да се утврди остаточната вредност после десет години. Дисконтната стапка која се користеше беше 9,36% (2013: 9,64%). Тестот не резултираше со загуби од оштетување. Раководството верува дека ни една разумно можна промена во која било од горенаведените клучни претпоставки нема да предизвика сегашната вредност на единиците што генерираат парични средства значително да ја надмине својата надоместувачка вредност.

4.3. Можни исправки на побарувања од купувачи и останати побарувања

Ние пресметуваме исправка на вредност на спорни побарувања базирајќи се на проценетите загуби кои произлегуваат од неможноста на корисниците да ги извршат плаќањата. За најголемите купувачи, странските купувачи и за корисници кои се во постапки за стечај и ликвидација исправката е пресметана на индивидуална основа, додека за останатите купувачи е пресметана на портфолио основа, која се базира на доспеаноста на побарувањата и минатото искуство со отпишување на побарувањата, кредитната способност на корисниците и неодамнешните промени на условите на плаќање (види белешка 3.2.1 (б)). Овие фактори се разгледуваат периодично, и кога е потребно се вршат промени во пресметката. Во 2014 година Групацијата спроведе детална анализа на групите на купувачи на коишто се применува групна проценка за оштетување, од којашто произлезе понатамошна сегментација на деловните корисници како и промена на соодветните стапки на исправка поради различно однесување на купувачите при плаќање, што резултираше со нови стапки за исправка на побарувањата во 2014 година. Ако финансиската состојба на нашите корисници се влошува, тековните отписи на побарувањата можат да бидат и повисоки од очекуваните и можат да го надминат нивото на исправки коишто се признаени досега (види белешка 6.1.2).

4.4. Резервирања

Резервирањата главно се базираат на проценка особено во правни спорови. Групацијата ја проценува веројатноста од настанување на негативен исход како резултат на минат настан, и доколку веројатноста за одлив на економски користи е оценета како поголема од 50%, Групацијата врши резервирање за целиот износ на обврската (види белешка 3.8). Бидејќи проценката на веројатноста се врши врз основа на претпоставки, во некои случаи проценката може да не биде во согласност со евентуалниот исход на случајот. Со цел да се утврди веројатноста од негативен исход, Групацијата користи внатрешни и надворешни правни совети.

4.5. Трошоци за стекнување на претплатници

Трошоците за стекнување на претплатници примарно вклучуваат загуби од продажба на опрема (приходите и трошоците се прикажани на бруто основа) и надоместоци платени на агенти за стекнување на нови претплатници или задржување на постојните. Агентите на Групацијата исто така дел од своите агенциски провизии користат за маркетинг активности за производите на Групацијата, додека определен дел од маркетинг трошоците на Групацијата можат исто така да се сметаат како дел од трошоците за стекнување на претплатници. Директните надоместоци наплатени од претплатниците за активирање или поврзување се маргинални во споредба со трошоците за стекнување. Овие приходи и трошоци се признаени кога претплатникот ќе биде приклучен на фиксната или мобилната мрежа на Групацијата. Ваквите трошоци или приходи не се капитализирани или одложени. Овие трошоци за стекнување (загуби) се признаваат веднаш како трошоци (Останати расходи од работењето) бидејќи не се точно деливи од другите маркетинг трошоци.

Белешки кон консолидираната годишна сметка

5. ПРОМЕНА НА СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ И КОРЕКЦИИ НА ГРЕШКИ

Сметководствените политики се конзистентно употребени во периодите прикажани во оваа консолидирана годишна сметка.

6. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИОТ РИЗИК

6.1. Финансиски фактори на ризик

Групацијата не применува сметководство за заштита од ризик на своите финансиски инструменти, сите добивки и загуби се признаваат во Билансот на успех, освен финансиските средства класифицирани како расположливи за продажба кои се признаваат во Извештајот на останата сеопфатна добивка. Во основа Групацијата е изложена на кредитен ризик поврзан со нејзините финансиски средства и ризици од движењето на курсевите, каматните стапки и пазарните цени, кои влијаат на објективната вредност и/или паричните текови што произлегуваат од финансиските средства и обврски. Управувањето со финансискиот ризик има за цел да ги ограничи овие пазарни и кредитни ризици преку континуирани оперативни и финансиски активности.

Деталните објаснувања на ризиците, управувањето со истите како и сензитивните анализи се дадени подолу. Сензитивните анализи вклучуваат потенцијални промени во добивката пред оданочување. Потенцијалните влијанија кои се обелоденети (намалени за данокот) се исто така применливи на капиталот и резервите на Групацијата.

6.1.1. Пазарен ризик

Пазарниот ризик се дефинира како „ризик дека објективната вредност или вредноста на идните парични текови на финансискиот инструмент ќе варираат како резултат на промени во пазарните цени” и вклучува каматен ризик, валутен ризик и други ценовни ризици.

Бидејќи голем дел од приходите и расходите на Групацијата се во денари, функционалната валута на Групацијата и сите ентитети во рамките на Групацијата е денарот, и како резултат на тоа целта на Групацијата е да се сведе на минимум нивото на финансиски ризик во поглед на денарот.

За презентирање на пазарните ризици, МСФИ 7 бара сензитивни анализи кои ги покажуваат ефектите од хипотетичните промени на релевантните варијабли на ризикот врз добивката или загубата и акционерскиот капитал. Периодичните влијанија се утврдуваат со поврзување на хипотетичните промени во варијаблите на ризикот врз состојбата на финансиските инструменти на датумот на билансот на состојба. Состојбите на датумот на известување вообичаено се репрезентативни за годината, како целина, затоа влијанијата се пресметуваат со користење на состојбите на крајот на годината претпоставувајќи дека состојбите биле конзистентни во текот на периодот на известување. Методите и претпоставките кои се користат во сензитивните анализи се ажурирани за да ја одразуваат тековната економска ситуација.

а) Валутен ризик

Функционална валута на Друштвото и Групацијата е македонскиот денар.

Изложеноста на валутен ризик е поврзана со поседување на депозити во банки кои се деноминирани во странска валута и од оперативни активности на приходи од и плаќања кон меѓународни телекомуникациски оператори како и издатоците за материјални и нематеријални средства коишто произлегуваат од обврски кон добавувачи од странски земји.

Девизната валута од која произлегува овој ризик првенствено е ЕУР. Групацијата користи парични депозити во странски валути претежно во ЕУР и парични депозити во МКД со девизна клаузула со цел заштита од странски валутен ризик во согласност со расположливите понуди на банките. Групацијата управува со изложеноста на ризик од курсни стапки преку одржување на повисок износ на депозити во ЕУР како докажана стабилна валута .

Сензитивната информација за валутниот ризик која се бара според МСФИ 7 е ограничена на ризиците коишто произлегуваат од финансиски инструменти деноминирани во валути кои се различни од функционалната валута во која се мерат.

На 31 декември 2014 година, доколку МКД би било 1% послабо или посилено во споредба со ЕУР, на нето основа добивката би била пониска илиповисока за МКД 6.635.467 соодветно. На 31 декември 2013 година, доколку МКД би било 1% послабо или посилено во споредба со ЕУР, на нето основа добивката би била повисока или пониска за МКД

Белешки кон консолидираната годишна сметка

9.138.980, соодветно. На 31 декември 2014 година, доколку МКД би бил 10% послаб или посилен во споредба со УСД, на нето основа добивката би била повисока или пониска за МКД 2.959.179, соодветно. На 31 декември 2013 година, доколку МКД би бил 10% послаб или посилен во споредба со УСД, на нето основа добивката би била повисока или пониска за МКД 5.461.601, соодветно.

б) Каматен ризик

Каматниот ризик е ризик дека објективната вредност или идните парични текови на финансискиот инструмент ќе се променат како резултат на промени во каматните стапки на пазарот.

Промената во каматните стапки и каматните маргини можат да влијаат врз финансиските трошоци и повратот на финансиските инвестиции.

Групацијата го минимизира каматниот ризик преку дефинирање на фиксни каматни стапки во периодот на валидност на определени финансиски инвестиции. Од друга страна, орочените депозити можат да бидат предвреме повлечени бидејќи договорите содржат одредба дека банката ќе пресмета и исплати камата по каматна стапка која е важечка на најблискиот период на доспевање на депозитот и во согласност со каматната стапка наведена во понудата.

Доколку значајно се зголемат пазарните каматни стапки, депозитот може да биде повлечен и заменет со нов депозит со поповолни каматни стапки за Групацијата со најниски можни трошоци.

Инвестициите се ограничени на форми на финансиски инвестиции со релативно низок ризик во очекување на објективен принос во однос на претпоставениот ризик.

Групацијата нема каматносно обврски, но има ризик од каматните стапки во поглед на паричните депозити во банки и заемите кон вработените. Групацијата нема политика за заштита од каматниот ризик. Промените кај пазарните каматни стапки влијае врз каматата добиена од депозитите во банки.

На 31 декември 2014 година, Групацијата имаше депозити во износ од МКД 2.854.510.271 (вклучувајќи и депозити по видување) и парични средства во банки при што пораст од 1% на пазарните каматни стапки ќе предизвика зголемување (*ceteris paribus*) од приближно МКД 28.545.103 на каматата која се добива на годишно ниво, додека слично намалување би предизвикало исто такво намалување во добиената камата. На 31 декември 2013 година, Групацијата имаше депозити во износ од МКД 2.957.481.702 (вклучувајќи и депозити по видување) и парични средства во банки при што пораст од 1% на пазарните каматни стапки ќе предизвика зголемување (*ceteris paribus*) од приближно МКД 29.574.817 на каматата која се добива на годишно ниво додека слично намалување би предизвикало исто такво намалување во добиената камата.

в) Друг ценовен ризик

Инвестициите на Групацијата се во акционерски капитал на други ентитети што јавно тргуваат на македонската берза, како на официјалниот така и на редовниот пазар. Раководството постојано го следи портфолиото на инвестициите во акционерски капитал врз основа на фундаментални и технички анализи на акциите. Сите одлуки за купување и продавање ги одобруваат соодветните тела на Друштвото. Во согласност со стратегијата на Групацијата, инвестициите во рамките на портфолиото се чуваат до моментот кога ќе се создадат пополни услови на пазарот за продажба на истите.

Како дел од презентирањето на пазарните ризици, МСФИ 7 исто така бара обелоденувања за тоа како хипотетичките промени во варијаблите на ризикот влијаат на цената на финансиските инструменти. На 31 декември 2014 година и 31 декември 2013 година Групацијата има инвестиции кои би можеле да бидат засегнати од варијаблите на ризикот како што се берзанските цени.

На 31 декември 2014 година Групацијата има МКД 44.548.578 инвестиции во акционерски капитал на други ентитети кои што јавно се тргуваат на македонската берза, при што пораст од 20% на пазарните цени би предизвикал (*ceteris paribus*) добивка од МКД 8.909.716, додека слично намалување би предизвикало исто таква загуба во Билансот на успех. Износот на инвестиции во акционерски капитал на други ентитети кои јавно се тргуваат на македонската берза на 31 декември 2013 година изнесува МКД 43.761.767, при што пораст од 20% на пазарните цени би предизвикал (*ceteris paribus*) добивка од МКД 8.752.353, додека слично намалување би предизвикало исто таква загуба во Билансот на успех.

Белешки кон консолидираната годишна сметка

6.1.2. Кредитен ризик

Кредитен ризик се дефинира како ризик дека една страна на финансиски инструмент ќе предизвика финансиска загуба за другата страна со тоа што нема да исполни одредена обврска.

Групацијата е изложена на кредитен ризик од своите оперативни активности и од одредени финансиски активности.

Ограничувањата на соработниците се одредуваат врз основа на доставените банкарски гаранции во согласност со пазарните услови на оние банки кои сакаат да издадат банкарска гаранција. Вкупниот износ на банкарските гаранции кои ќе бидат обезбедени треба да го покрие износот на проектираните слободни парични средства на Групацијата.

Во однос на финансиските активности трансакциите примарно се склучуваат со соработници (банки) кои имаат кредитен рејтинг од најмалку BBB+ (или еквивалентен кредитен рејтинг) или каде што соработникот има доставено банкарска гаранција каде што банката гарант треба да биде со кредитен рејтинг од BBB+ (или еквивалентен кредитен рејтинг).

Во случај кога расположливите средства на Групацијата го надминуваат вкупниот износ на добиени банкарски гаранции спомнати погоре, финансиското инвестирање на расположливите парични средства се врши во согласност со проценка на банкарскиот ризик базиран на CAEL методологијата како индиректен систем на оценување.

Одлуките за депонирање се прават врз основа на следните приоритети:

- Да се депонира во банки (банки со кои Дојче Телеком АД најчесто соработува, доколку е возможно) со обезбедена банкарска гаранција од банките со најдобар рејтинг и најдобар квалитет на банкарска гаранција.
- Да се депонира во банки со обезбедена банкарска гаранција од банки со понизок рејтинг и послаб квалитет на банкарската гаранција.
- По усогласување и договор со матичното друштво овие правила може да бидат променети за да се обезбеди целосна покриеност на кредитниот ризик. Доколку вкупниот износ на депозити не може да се пласира во банки покриени со банкарска гаранција со најмалку BBB+ рејтинг (или еквивалентен кредитен рејтинг), тогаш депозитите ќе се пласираат во локални банки без банкарска гаранција.

Процесот на управување со кредитни ризици од оперативни активности вклучува превентивни мерки како што се проверка на кредибилитет и превентивни забрани, корективни мерки во текот на законските односи како на пример активности за опоменување и исклучување, соработка со агенции за наплата и наплата по законски односи како што се процеси на тужење, судски постапки, вклучување на извршната единица и факторинг. Задоцнетите плаќања се следат преку постапка за проследување на долг врз основа на видот на корисникот, кредитната класа и износот на долгот.

Кредитниот ризик се контролира преку проверка на кредибилитет - што утврдува дека корисникот нема долг и преку кредитната вредност на корисникот и преку превентивни забрани - што го утврдува кредитниот лимит врз основа на претходните приходи од сообраќај генерирани од корисникот.

Групацијата нема значајна концентрација на кредитен ризик кон поединечна странка или кон група на странки кои имаат слични карактеристики.

Процедурите на Групацијата обезбедуваат на перманентна основа дека продажбата се извршува на корисници со соодветна кредитна историја и дека не се надминува лимитот за изложување на кредитен ризик.

Максималната изложеност на кредитен ризик е презентирана преку сегашната вредност на финансиските средства во Билансот на состојба. Последователно на тоа, Групацијата смета дека нејзината максимална изложеност на кредитен ризик е претставена со износот на побарувањата намалени за признаената исправка на вредност и износот на депозитите во банки на денот на билансот на состојба.

Најголемата вредност на депозит во 2014 година е МКД 300.000.000 деноминирани во ЕУР 4.875.932 (2013 година: МКД 430.579.100 деноминирани во ЕУР 7.000.000). Дополнително Групацијата има депозити во 1 домашна банка (2013 година: 1 домашна банка). Друштвото има обезбедено залог (гаранција) што го намалува кредитниот ризик за нивото на депонираниот износ во соодветната банка.

Белешки кон консолидираната годишна сметка

6.1.3. Ризик за ликвидност

Ризикот за ликвидност е ризик дека ентитетот може да најде на тешкотии за подмирување на обврските поврзани со финансиските обврски.

Ризик за ликвидност се дефинира како ризик дека Групацијата нема да биде во можност навремено да ги подмири или исполни своите обврски.

Инвестициското портфолио треба да остане доволно ликвидно со цел да се задоволат сите оперативни барања кои можат разумно да се предвидат. Ова е постигнато со структурирање на портфолиото така да финансиските инструменти доспеваат истовремено со потребата од парични средства за задоволување на предвидените потреби.

Политика на Групацијата е да одржува вишок на парични средства и еквиваленти на паричните средства за подмирување на обврските во догледна иднина. Секој вишок на парични средства е депониран во комерцијалните банки.

Процесот за управување со ликвидноста на Групацијата вклучува предвидување на паричните текови од главните валути и разгледување на нивото на потребните ликвидни средства земајќи ги предвид податоците од бизнис планот, наплатите и одливот. Месечните, полугодишните и годишните парични проекции се изготвуваат и ажурираат на дневна основа од страна на Секторот за корпоративни финансии.

6.2. Управување со капитални ризици

Целите на Групацијата при управување со капиталот е да се заштити способноста на Групацијата да работи на континуирана основа со цел да обезбеди поврат за акционерите и бенефиции за другите заинтересирани страни и да одржува оптимална структура на капитал со цел намалување на трошокот за капитал. Вкупниот капитал со кој што управува Друштвото на 31 декември 2014 година е МКД 14.057.428.120, според локалните општоприфатени сметководствени принципи (2013 година: МКД 14.239.209.176). Од овој износ МКД 9.583.887.733 (2013 година: МКД 9.583.887.733) претставуваат акционерски капитал, додека МКД 958.388.774 (2013 година: МКД 958.388.774) претставуваат законски резерви, кои не се распределуваат (види белешка 3.11). Друштвото исто така има купено сопствени акции (види белешки 3.10 и 11.1). Трансакцијата е во согласност со локалните законски барања со стекнувањето на сопствените акции, да не се намали имотот на Друштвото под износот на основната главнина и резервите коишто, според закон или според статутот на Друштвото, не смеат да се користат за исплата на акционерите. Исто така, согласно локалните законски барања дивиденда може да биде исплатена на акционерите во износ којшто нема да ја надминува вкупно остварената добивка искажана во годишната сметка, зголемена за пренесената нераспределена добивка од претходните години или со резервите коишто можат да се распределуваат, односно резерви кои ги надминуваат законските резерви и останатите резерви определени со статутот на Друштвото. Друштвото е во согласност со сите законски барања кои се однесуваат на капиталот.

6.3. Проценка на објективна вредност

Паричните средства и еквивалентите на парични средства, побарувањата од купувачи и останатите тековни финансиски средства главно се краткорочни. Поради ова нивната сегашна вредност на денот на консолидираната годишна сметка е приближна на нивната објективна вредност.

Објективната вредност на нетековниот дел од побарувањата од купувачи, ги вклучува заемите на вработени, и се определува користејќи техника на дисконтиран паричен тек.

Финансиските средства расположливи за продажба претставуваат акции вреднувани по објективна вредност.

Објективната вредност на јавно тргуваните финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата се базира на објавената пазарна вредност на денот на билансот на состојба.

Финансиските обврски вклучени во Билансот на состојба, главно се краткорочни. Поради ова, нивната сегашна вредност на денот на билансот на состојба е приближна на нивната објективна вредност.

Објективната вредност на долгорочните финансиски обврски се определува користејќи техника на дисконтиран паричен тек.

Белешки кон консолидираната годишна сметка

7. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

Во денари	Софтвер и лиценци	2G,3G и 4G лиценца	Останати	Вкупно
Набавна вредност				
На 1 јануари 2014	4.895.314.733	1.370.659.878	154.757.378	6.420.731.989
Зголемувања	172.098.465	-	178.543.943	350.642.408
Намалување	(518.480.405)	-	-	(518.480.405)
Пренос од инвестициите во тек (види белешка 8)	378.463.213	-	-	378.463.213
На 31 декември 2014	4.927.396.006	1.370.659.878	333.301.321	6.631.357.205
Амортизација				
На 1 јануари 2014	3.598.729.062	348.672.044	154.757.378	4.102.158.484
Амортизација за годината	579.289.953	108.596.198	49.595.540	737.481.691
Намалување	(518.480.404)	-	-	(518.480.404)
На 31 декември 2014	3.659.538.611	457.268.242	204.352.918	4.321.159.771
Сегашна вредност				
На 1 јануари 2014	1.296.585.671	1.021.987.834	-	2.318.573.505
На 31 декември 2014	1.267.857.395	913.391.636	128.948.403	2.310.197.434

Во денари	Софтвер	2G, 3G и 4G Лиценци	Останати средства	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност					
На 1 јануари 2013	6.123.571.686	736.649.281	186.911.885	99.052.641	7.146.185.493
Зголемувања	184.629.172	-	-	634.010.597	818.639.769
Намалувања	(1.557.695.273)	-	(32.154.507)	-	(1.589.849.780)
Пренос од инвестициите во тек (види белешка 8)	203.688.197	634.010.597	-	(634.010.597)	203.688.197
Пренос во средства наменети за продажба	(58.879.049)	-	-	-	(58.879.049)
Трансфер меѓу категории на средства (види белешка 8)	-	-	-	(99.052.641)	(99.052.641)
На 31 декември 2013	4.895.314.733	1.370.659.878	154.757.378	-	6.420.731.989
Амортизација					
На 1 јануари 2013	4.572.215.044	269.134.665	186.911.885	-	5.028.261.594
Амортизација за годината	642.163.345	79.537.379	-	-	721.700.724
Намалувања	(1.557.695.273)	-	(32.154.507)	-	(1.589.849.780)
Пренос во средства наменети за продажба	(57.954.054)	-	-	-	(57.954.054)
На 31 декември 2013	3.598.729.062	348.672.044	154.757.378	-	4.102.158.484
Сегашна вредност					
На 1 јануари 2013	1.551.356.642	467.514.616	-	99.052.641	2.117.923.899
На 31 декември 2013	1.296.585.671	1.021.987.834	-	-	2.318.573.505

Во 2013 година Групацијата се стекна со 4G LTE лиценца за радиофреквенција за еднократен надоместок од МКД 634.010.597. Валидноста на лиценцата е 20 години, до 1 декември 2033 година, со можност за продолжување за 20 години во согласност со ЗЕК (види белешка 1.2). Комерцијалниот почеток на користење на лиценцата беше во декември 2013 година.

Белешки кон консолидираната годишна сметка

Во 2014 година беше направено ревидирање на договорите за права за емитување на телевизиски содржини и беа идентификувани два договори кои се квалификуваат за капитализација, имајќи го во предвид перспективното признавање - договорите се нови или со повторно обновени услови после 1 јануари 2014 година; нераскинливиот рок на договорите од најмалку 12 месеци; сигурноста на испораката на содржината; и тоа дека набавната вредност на правата може со сигурност да се процени. Соодветно на тоа, овие права беа признати во 2014 година во нематеријални средства, категоријата Останато, по нето сегашната вредност на идните плаќања во износ од МКД 178.543.943 и ќе се амортизираат во текот на времетраењето на договорите, што е 3 години (види белешка 12).

Ревизијата на корисниот век на нематеријалните средства во текот на 2014 година влијаеше на голем број средства, но главно на софтверот. Промената на корисниот век на засегаатите средства беше направена поради технолошките промени и деловните планови на членките на Групацијата.

Ревизијата резултира со следната промена на првичниот тренд на амортизација во тековната и во годините што следат:

Во денари

	2014	2015	2016	2017	После 2017
(Намалување)/зголемување на амортизацијата	(20.370.170)	(15.465.361)	18.463.795	14.426.936	2.944.800
	<u>(20.370.170)</u>	<u>(15.465.361)</u>	<u>18.463.795</u>	<u>14.426.936</u>	<u>2.944.800</u>

8. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

Во денари	Земјиште	Згради	Постројки и друга опрема	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност					
На 1 јануари 2014	25.260.364	6.458.378.461	27.329.157.962	1.674.776.985	35.487.573.772
Зголемувања	2.555.613	6.614.763	511.401.689	923.775.158	1.444.347.223
Пренос од инвестиции во тек (види белешка 7)	-	10.129.439	1.015.099.477	(1.403.692.128)	(378.463.212)
Намалувања	-	(31.560.348)	(290.581.837)	-	(322.142.185)
Пренос во средства наменети за продажба	-	(333.132.332)	(80.968.341)	-	(414.100.673)
На 31 декември 2014	<u>27.815.977</u>	<u>6.110.429.983</u>	<u>28.484.108.950</u>	<u>1.194.860.015</u>	<u>35.817.214.925</u>
Амортизација					
На 1 јануари 2014	-	2.315.826.043	20.885.433.995	-	23.201.260.038
Амортизација за годината	-	166.490.387	1.502.708.569	-	1.669.198.956
Намалувања	-	(34.980.365)	(283.786.789)	-	(318.767.154)
Пренос во средства наменети за продажба	-	(166.536.895)	(73.320.308)	-	(239.857.203)
Трансфер меѓу категории на средства	-	(1.663.130)	1.663.130	-	-
На 31 декември 2014	<u>-</u>	<u>2.279.136.040</u>	<u>22.032.698.597</u>	<u>-</u>	<u>24.311.834.637</u>
Сегашна вредност					
На 1 јануари 2014	25.260.364	4.142.552.418	6.443.723.967	1.674.776.985	12.286.313.734
На 31 декември 2014	<u>27.815.977</u>	<u>3.831.293.943</u>	<u>6.451.410.353</u>	<u>1.194.860.015</u>	<u>11.505.380.288</u>

Белешки кон консолидираната годишна сметка

Во денари	Земјиште	Згради	Постројки и друга опрема	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност					
На 1 јануари 2013	25.175.547	6.486.964.140	33.846.448.339	893.830.745	41.252.418.771
Зголемувања	84.817	15.739.421	1.034.966.218	1.282.462.940	2.333.253.396
Пренос од инвестиции во тек (види белешка 7)	-	2.527.955	394.353.189	(600.569.341)	(203.688.197)
Намалувања	-	(43.229.080)	(1.159.898.688)	-	(1.203.127.768)
Пренос во средства наменети за продажба	-	(3.623.975)	(6.786.711.096)	-	(6.790.335.071)
Трансфер меѓу категории на средства (види белешка 7)	-	-	-	99.052.641	99.052.641
На 31 декември 2013	<u>25.260.364</u>	<u>6.458.378.461</u>	<u>27.329.157.962</u>	<u>1.674.776.985</u>	<u>35.487.573.772</u>
Амортизација					
На 1 јануари 2013	-	2.180.398.124	27.243.251.990	-	29.423.650.114
Амортизација за годината	-	180.633.721	1.526.536.488	-	1.707.170.209
Намалувања	-	(42.873.327)	(1.139.559.741)	-	(1.182.433.068)
Пренос во средства наменети за продажба	-	(2.332.475)	(6.744.794.742)	-	(6.747.127.217)
На 31 декември 2013	<u>-</u>	<u>2.315.826.043</u>	<u>20.885.433.995</u>	<u>-</u>	<u>23.201.260.038</u>
Сегашна вредност					
На 1 јануари 2013	25.175.547	4.306.566.016	6.603.196.349	893.830.745	11.828.768.657
На 31 декември 2013	<u>25.260.364</u>	<u>4.142.552.418</u>	<u>6.443.723.967</u>	<u>1.674.776.985</u>	<u>12.286.313.734</u>

Во 2014 година, Групацијата капитализираше МКД 23.718.975 (2013: МКД 226.202.792) поврзани со добивање на целосна документација за базните станици МКД 45,699,280 (2013 година: нема) поврзани со добивање на целосна документација за инфраструктурата на фиксната линија во согласност со применливите закони во Република Македонија (види белешка 3.5).

Ревизијата на корисниот век и остаточната вредност на материјалните средства, направена во текот на 2014 година, влијаеше врз корисниот век на неколку типови на средства главно опрема за пренос, хардвер и мрежна опрема, дигитални центри и ИТ опрема. Промената на корисниот век на засегнатите средства беше направена поради технолошките промени и деловните планови на членките на Групацијата.

Ревизијата резултира со следната промена на првичниот тренд на амортизација во тековната и во годините што следат:

Во денари	2014	2015	2016	2017	После 2017
(Намалување)/зголемувањена амортизацијата	<u>(32.347.295)</u>	<u>(31.849.379)</u>	<u>23.578.801</u>	<u>26.159.583</u>	<u>14.458.290</u>
	<u>(32.347.295)</u>	<u>(31.849.379)</u>	<u>23.578.801</u>	<u>26.159.583</u>	<u>14.458.290</u>

9. ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИ

Во денари	2014	2013
Побарувања од купувачи во земјата	4.135.382.190	3.984.313.675
Побарувања од купувачи од странство	126.231.453	101.724.577
Вредносно усогласување на побарувањата	<u>(1.761.439.004)</u>	<u>(1.748.145.125)</u>
	<u>2.500.174.639</u>	<u>2.337.893.127</u>

Белешки кон консолидираната годишна сметка

10. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА

Во денари	2014	2013
Парични средства на денарски сметки	45.154.586	33.425.420
Девизна сметка	236.593.029	324.618.595
Парични средства во денарска благајна	14.182.533	11.410.083
Девизна благајна	961	961
	<u>295.931.109</u>	<u>369.455.059</u>

11. ОСНОВНА ГЛАВНИНА

Во денари		1 јануари 2014		Зголемување		31 декември 2014	
Видови на акции	Сопственост		%	Зголемување	Намалување		%
Обични акции	Физички лица	190.711.000	1,99	6.344.100	-	197.055.100	2,06
	Правни лица	5.098.291.800	53,20	-	(6.344.100)	5.091.947.700	53,13
	Сопствени акции	958.387.800	10,00	-	-	958.387.800	10,00
	Влада на РМ	3.336.487.400	34,81	-	-	3.336.487.400	34,81
Приоритетни акции	Влада на РМ	9.733	0,00	-	-	9.733	0,00
	Вкупно	9.583.887.733	100,00	6.344.100	(6.344.100)	9.583.887.733	100,00
		1 јануари 2013		Зголемување		31 декември 2013	
			%	Зголемување	Намалување		%
Обични акции	Физички лица	189.034.700	1,97	1.676.300	-	190.711.000	1,99
	Правни лица	5.099.968.100	53,22	-	(1.676.300)	5.098.291.800	53,20
	Сопствени акции	958.387.800	10,00	-	-	958.387.800	10,00
	Влада на РМ	3.336.487.400	34,81	-	-	3.336.487.400	34,81
Приоритетни акции	Влада на РМ	9.733	0,00	-	-	9.733	0,00
	Вкупно	9.583.887.733	100,00	1.676.300	(1.676.300)	9.583.887.733	100,00

Златната акција со номинална вредност од МКД 9.733 е во сопственост на Владата на Република Македонија. Согласно член 16 од Статутот на Друштвото сопственикот на златна акција има дополнителни права со кои се немаат стекнато сопствениците на обични акции. Имено, ниту едно решение или одлука на Собранието на акционерите поврзана со: создавање, распределба или издавање на акционерски капитал; здружување, спојување, одделување, консолидирање, трансформирање, реконструкција, престанок или ликвидација на Друштвото; менување на основните деловни активности на Друштвото; отуѓување или напуштање на основните деловни активности или на значајните средства на Друштвото; дополнување на Статутот на Друштвото на таков начин што се менуваат или поништуваат правата коишто произлегуваат од златната акција; или промена на називот на Друштвото; нема да биде полноважна доколку имателот на златната акција гласа против соодветното решение. Правата кои ги има имателот на златната акција се детално наведени во Статутот на Друштвото.

11.1. Сопствени акции

Друштвото купи 9.583.878 од сопствените акции, што претставува 10% од неговите акции, преку Македонската берза на хартии од вредност во јуни 2006 година. Вкупната сума платена за откуп на овие акциите, без данок, изнесува МКД 3.843.504.722. Акциите се прикажани како откупени сопствени акции.

Како резултат на наодите на Истрагата, исплатите за еден консултантски договор беа депризнаени од Сопствени акции (види белешка 1.3).

Износот на сопствени акции од МКД 3.738.357.351, (после депризнавањето), го намалува акционерскиот капитал на Друштвото. Друштвото има право дополнително повторно да ги издаде овие акции. Сите акции издадени од Друштвото се целосно платени.

Белешки кон консолидираната годишна сметка

11.2. Законски резерви

Со измените на Законот за трговски друштва во сила од 1 јануари 2013 година членките на Групацјата се обврзани да издвојуваат 5 проценти од нето добивката за годината како законска резерва се додека резервите не достигнат износ кој е еднаков на една десетина од основната главнина. Бидејќи членките на Групацјата имаат достигнато една петтина од основната главнина во законските резерви во минатите години, во 2013 година, износот над една десетина од основната главнина во износ од МКД 1.237.534.034 се префрли од законски резерви во задржана добивка.

12. КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ СПРЕМА ДОБАВУВАЧИ

Во денари	2014	2013
Добавувачи во земјата	893.574.647	745.979.078
Добавувачи во странство	474.450.102	193.878.330
Добавувачи за нефактурирани стоки	88.062.700	98.244.497
	<u>1.456.087.449</u>	<u>1.038.101.905</u>

Во категоријата Добавувачи во земјата МКД 187.445.506 (2013: 187.310.812) претставува сегашна вредност на краткорочни обврски поврзани со трансакцијата за купување и продажба на згради со размена завршена во 2012 година. Долгорочниот дел на обврските од оваа трансакција се презентирани во долгорочни обврски кон добавувачи во Билансот на состојба во износ од МКД 345.643.669 (2013: 502.873.588). Овие обврски првично се признаваат по објективна вредност и последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна камата. Во категоријата Добавувачи во странство МКД 74.559.986 (2013: нема) претставува сегашна вредност на краткорочни обврски поврзани со капитализацијата на одредени договори за права за емитување на телевизиски содржини во 2014 година (биди белешка 7). Долгорочниот дел на обврските од оваа трансакција се презентирани во долгорочни обврски кон добавувачи во Билансот на состојба во износ од МКД 70.791.105 (2013: нема). Овие обврски првично се признаваат по нето сегашната вредност на идните плаќања и последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна камата. Амортизирањето на дисконтот се признава како расходи за камати во Билансот на успех. Сегашната вредност на овие обврски е приближна на нивната објективна вредност бидејќи поврзаните парични текови се дисконтираат со каматна стапка од 6% годишно, којашто е видлива на пазарот за слични долгорочни финансиски обврски.

13. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЖБА

Во денари	2014	2013
Приходи од продажба во земјата	9.833.258.226	10.840.515.257
Приходи од продажба во странство	1.188.964.270	1.565.602.423
	<u>11.022.222.496</u>	<u>12.406.117.680</u>

14. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ

Во денари	2014	2013
Пенали за раскинати договори	48.131.679	60.989.873
Приходи од надомест на штета од осигурување	22.842.425	9.800.047
Нето добивки од продажба на основни средства	13.715.329	19.649.765
Наплатени отпишани побарувања	4.222.225	4.915.464
Отпис на обврски	1.360.790	2.477.510
Надомест за прекинување на проект	-	95.556.082
Останати приходи	32.014.042	23.711.570
	<u>122.286.490</u>	<u>217.100.311</u>

Во 2014 година износот од МКД 11.850.417 во категоријата Приход од надомест на штета од осигурување претставува приход од надомест на штета за осигурена СРЕ опрема и МКД 20.191.821 во категоријата Останати приходи претставува книжни одобренја издадени од Дојче Телеком за фактури од претходни години.

Белешки кон консолидираната годишна сметка

Надомест за прекинување на проект во 2013 година претставува надомест од Т-Системс Интернационал за придонесот на Групацијата во дизајнот и останати активности за проектот „Нова генерација на систем за управување на односи со корисници на Дојче Телеком Групација“ („NG CRM“), поврзан со раскинувањето на Договорот за проектни услуги поради промени во моделот на управување со кои се презема целосна одговорност за проектот на локално ниво.

15. УСЛУГИ СО КАРАКТЕР НА МАТЕРИЈАЛНИ ТРОШОЦИ И ОСТАНАТИ ТРОШОЦИ И РАСХОДИ

Во денари	2014	2013
Плаќања кон оператори	996.058.812	1.484.182.937
Услуги	640.228.093	697.997.834
Такси, давачки и локални даноци	418.101.236	265.248.359
Маркетинг и донации	354.895.032	455.661.244
Трошоци за тантиеми	279.074.769	238.217.282
Одржување	257.187.272	264.693.911
Подизведувачи	239.536.616	256.701.898
Закупнини	117.024.536	123.674.429
Исправка на вредноста побарувањата	41.998.528	59.235.884
Консултантски услуги	29.468.905	77.968.247
Загуба од расход на нетековни средства	22.690.839	97.746.973
Осигурување	14.755.477	16.260.512
Исправка на вредноста на залихите до нето продажна вредност	11.586.796	1.027.423
Намалување на вредноста на залихите	9.060.609	11.764.868
Останато	31.828.228	52.310.022
	<u>3.463.495.748</u>	<u>4.102.691.823</u>

16. ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ СТРАНИ

Сите трансакции со поврзаните страни произлегуваат од тековното работење и нивната вредност материјално не се разликува од условите кои би преовладувале во пазарни услови.

Белешки кон консолидираната годишна сметка

Приходите и трошоците со поврзаните страни на Групацијата се следните:

Во денари	2014		2013	
	Приходи	Трошоци	Приходи	Трошоци
Доминантен сопственик Magyar Telekom Plc.	(808,433)	31,442,921	501.410	39.374.751
Подружници на доминантниот сопственик				
Телемакедонија АД	13,894	-	40.026	-
T-Systems Magyarország Zrt.	-	-	23.078.853	11.094
Novatel	11,910,847	2,992,745	7.186.485	3.978.481
Crnogorski Telekom	395,498	739,471	496.809	1.046.390
Основно матично друштво Deutsche Telekom AG	934,699,223	146,188,600	1.287.297.957	194.251.635
Подружници на основното матично друштво				
Hrvatski Telekom	352,674	79,512	2.104.172	5.853.961
T-Systems International GmbH	12,749,001	2,769,049	4.552.531	14.002.907
OTE Globe	18,320,738	16,271,163	22.898.018	22.099.168
Telekom Romania Communications	37,315	915,407	-	915.046
Detecon International GmbH	-	-	2.485	132.373
Slovak Telekom	(200,647)	152,191	109.097	179.695
T-Mobile Polska S.A.	197,876	47,561	241.157	348.035
T-Mobile Czech Republic	237,439	343,367	261.706	538.747
T-Mobile Austria	796,860	6,096,361	1.764.090	2.733.523
T-Mobile International Austria GmbH	-	2,914	-	-
Everything Everywhere Ltd	1,551,461	1,245,278	3.271.507	982.351
T-Mobile USA	686,796	1,096,622	875.277	1.626.934
T-Mobile Netherlands B.V.	479,218	164,714	626.548	421.391
T-Mobile International UK Limited	547,319	25,843	506	569.457
Cosmo Bulgaria Mobile Albanian Mobile Communications	-	-	624.044	1.709.176
Telekom Romania Mobile Telecommunications	584,975	1,950,320	921.214	3.102.511
Telecommunications COSMOTE-Mobile	41,074	71,366	27.962	86.745
Telecommunications S.A.	(229,677)	2,829,159	2.126.778	4.675.491
Друштво контролирано од клучното раководство на Подружницата Мобико ДООЕЛ	592,468	563,804	380.882	286.525

Белешки кон консолидираната годишна сметка

Побарувањата и обврските со поврзаните страни на Групацјата се следните:

Во денари	2014		2013	
	Побарувања	Обврски	Побарувања	Обврски
Доминантен сопственик				
Magyar Telekom Plc	1,895,567	7,415,822	3.884.487	7.130.517
Подружници на доминантниот сопственик				
Crnogorski Telekom	11,571,572	6,399,101	10.090.478	-
Telemakedonija AD	-	-	5.549	-
T-Systems Magyarország Zrt.	-	-	1.057.474	-
Novatel	1,350,621	165,904	3.445.386	1.334.540
Основно матично друштво				
Deutsche Telekom AG	414,833,176	388,218,394	196.140.284	212.665.634
Подружници на основното матично друштво				
T-Systems International GmbH	3,217,193	17,092,604	88.926.578	7.253.717
OTE Globe	2,863,260	2,421,387	6.862.467	6.407.813
Telekom Romania Communications	-	2,120,893	-	3.005.467
Slovak Telekom	917,729	648,999	-	127.277
Hrvatski Telekom	6,812,782	7,167,439	19.764.529	-
T-Mobile Polska S.A.	629,792	742,503	541.215	-
T-Mobile Czech Republic	672,828	750,616	626.692	-
T-Mobile Austria	40,947,245	41,488,810	12,157,526	-
T-Mobile International Austria GmbH	-	298,525	-	-
Everything Everywhere Ltd	17,370,495	29,193,214	-	7.097.844
T-Mobile USA	27,342,441	34,030,686	-	2.967.866
T-Mobile Netherlands B.V.	1,015,090	492,991	-	6.686.740
T-Mobile International UK Limited	32,089	-	-	32.317
Albanian Mobile Communications	36,984,700	27,257,739	20.105.511	-
Telekom Romania Mobile Telecommunications	2,585,163	2,031,679	615.651	-
COSMOTE-Mobile Telecommunications S.A.	5,370,561	6,011,113	90.963.548	-
Друштво контролирано од клучното раководство на Подружницата				
Мобико ДООЕЛ	375,582	304,824	131.216	2.755.271

17. ПОСЛЕДОВАТЕЛНИ НАСТАНИ

Нема настани после денот на изготвување на билансот на состојба кои ќе влијаат на билансот на успех или билансот на состојба за 2014 година.

Андреас Маиерхофер
Главен извршен директор

Славко Пројкоски
Главен директор за финансии

Горан Тиловски
Директор на сметководство и даноци
Овластен сметководител
Рег. Бр. 11-2504/2